Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 1 lira

DRUŽINSKI TEDNIK

Če o sv. Mihaelu (29. septembra) žerjavi še ne gredo, še pred božičem zime k nam ne bo.

Slovenski rek

Leto XV. V Ljubljani, 16. septembra 1943. Štev. 37 (722)

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 lire v znamkah.

NAROČNINA
1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir, vse leto 40 lir. — V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV
V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi: beseda 0.50 lire. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Povratek s počitnic

LJUBEZENSKA NOVELA

(Gl. str. 3.)

Slovenci!

Vodja Velikonemškega Reicha je izdal, prisiljen po podlem izdajstvu italijanske kraljeve hiše in maršala Badoglia, nemški vojski ukaz, v obrambo Evrope in v varstvo Reicha vzeti Vašo domovino v svoje močno varstvo.

Stavljam Vam vsem poziv, da ohranite red in mir in ne zapustite Vaših delovnih mest.

Nobenemu se ne bo pripetilo gorje, ako se bo pokoraval potrebnim naredbam.

Vsakdo mora iti za svojim poslom.

Javna prometna sredstva so naprej v pogonu.

V obratih se dela naprej.

Prepoved izhoda od 20. ure do 6. ure ostane v veljavi.

Prepoved vožnje s kolesi velja dalje.

Določila zračne obrambe se morajo izvesti najtočneje!

Ropanje se kaznuje s smrtjo.

Varnostni organi so odgovorni za mir in red.

Pokoravajte se torej naredbam vojaških službenih mest!

Tako služite najbolje Vaši domovini in se obvarujete pred hudim.

Ljubljana, 10. septembra 1943.

Poveljnik nemških vojnih odredov:

General RAAPKE, s. r.

*

DODATNA NAREDBA MESTNEGA KOMANDANTA

1. Kdor je še v posesti orožja kakršne koli vrste, ali si je pridobil orožje od italijanskih oboroženih sil, ga mora nemudoma oddati na mestnem poveljstvu

Tomanova ulica št. 8.

2. Zbiranje več kot 5 (pet) oseb na javnih cestah in trgih je do nadaljnjega prepovedano.

3. Za zborovanja vsake vrste v zaprtih prostorih je potrebno dovoljenje mestnega komandanta.

4. Poslušanje drugih radijskih oddajnih postaj kakor nemških in hrvatskih se kaznuje s smrtjo.

5. Razširjanje neresničnih vesti in letakov vsake vrste, prav tako mazanje sten in hodnikov je prepovedano.

Mestni komandant.

Hitlerjeve besede nemškemu narodu

Führerjev glavni stan, 10. sept. Führer je imel v petek zvečer iz svojega glavnega stana na nemški narod naslednji nagovor, ki so ga prenašale vse oddajne postaje:

Oproščen težkega bremena že dolgo nas težečega pričakovanja mislim, da je prišel sedaj trenutek, ko spet lahko govorim nemškemu narodu, ne da bi se moral pred seboj ali pred javnostjo zatekati k lažem. Zlom Italije, ki je nastopil, se je mogel že davno pričakovati, ne zaradi manjkanja primernih italijanskih možnosti za uspešnejšo obrambo ali zaradi izostanka potrebne nemške pomoči, temveč zaradi odpovedi ali bolje zaradi pomanjkanja volje onih elementov, ki so sedaj za zaključek svoje načrtne sabotaže povzročili kapitulacijo. Kajti samo to, za čimer so ti možje že leta stremeli, je bilo sedaj izvršeno: prehod italijanskega državnega vodstva od z Italijo zvezanega Reicha k skupnemu sovražniku.

Ko sta Anglija in Francija v septembru l. 1939. napovedali Nemčiji vojno, bi bila Italija na osnovi pogodb prisiljena, da se takoj solidarizira z Nemčijo. Ta solidarnost pri tem ni temeljila samo na določbah pogodbe, temveč tudi na usodi, ki so jo sovražniki za bodočnost namenili tako Nemčiji kakor Italiji.

Mussolinijeva volja

Znano je, da je bil Mussolini trdno odločen odrediti v Italiji — v skladu s pogodbami — takojšnjo mobilizacijo. Iste sile, ki so sedaj povzročile kapitulacijo, so uspele v avgustu 1939., da so preprečile vstop Italije v vojno. Kot vodja nemškega naroda sem moral imeti razumevanje za te izredne notranje težkoče Duceja, zato nisem niti takrat, niti kasneje silil Italije k izpolnitvi zavezniških dolžnosti. Nasprotno, pustil sem italijanski vladi proste roke, da sploh ne vstopi v vojno, ako pa vstopi, da stori to v trenutku, ki je njej ugoden in ki ga je lahko popolnoma svobodno določila. V juniju 1940. se je Mussoliniju posrečilo ustvariti notranje pogoje za pristop Italije ob stran Reicha.

Borba na Poljskem je bila v tem času prav tako že odločena, kakor ona na Norveškem in ona proti Franciji in proti z njo zvezanim angleškim armadam na celini. Kljub temu sem moral biti Duceju hvaležen za njegov pristop, o katerem mi je bilo znano, da je bil izveden kljub izrednim težkočam v notranjosti, ne proti italijanskemu narodu, temveč samo proti gotovim krogom. Od tega časa sta stali Nemčija in Italija skupno v borbi; na mnogih bojiščih se je skupno prelivala kri; ni bilo sekunde, da bi z Ducejem dvomila, da bo izid te borbe odločilen za biti in nebiti naših narodov. **Zato je Nemčija, ki je bila sama v najtežjem boju, pomagala svojemu zavezniku do skrajnih mej možnosti.**

Delo maršala Rommela

Mnoge ponudbe za našo podporo so vojaški oblastniki Italije takoj od začetka naprej **ali sploh odklanjali, ali jih sprejemali pod pogoji, ki so bili neizpolnjivi.** Ob primernem času bodo javnosti podane osnove, s katerih bo razvidno, kaj vse je Nemčija v skupni usodni borbi prispevala za svojega zaveznika in bila pripravljena prispevati tudi dalje. Nemški vojak sam pa je tudi na teh skupnih bojiščih pokazal zadržanje, ki ga povsod odlikuje, kajti **brez njegovega posega bi bila severna Afrika izgubljena za Italijo že v zimi 1940/41. Ime maršala Rommela je za večne čase združeno s tem nemškim delom.** Ko se je spomladi 1941. Nemčija odločila Italiji pomagati na Balkanu, tega ni storila, da bi izvedla kake lastne namere, temveč le, da bi priskočila na pomoč zavezniku in odstranila nevarnost, ki je bila sprožena po njegovem postopanju in ki je naravno ogražala tudi Nemčijo. Nemčija je doprinesla te žrtve skoro v istem trenutku, ko je imela zaradi vsako uro pričakovanega boljševiškega velikega napada proti vsej Evropi več ko dovolj lastnih skrbi. Kri mnogoštevilnih rojakov je zapečatila zavezniško zvestobo nemškega naroda.

Nemški Reich in jaz kot njegov vodja pa smo mogli tako postopati samo v zavesti dejstva, da je stal na čelu italijanskega naroda eden najpomembnejših mož, ki jih je rodila novejša doba, **največji sin italijanske zemlje po propadu utičnega sveta.** Njegova brezpogojna zvestoba je dajala skupni zvezi pogoj za uspešen obstanek. Njegovo odstranitev, prizadejane mu nečastne žalitve bodo bodoče generacije italijanskega naroda občutile kot največjo sramoto.

Zadnji trenutki za državni udar

Zadnji trenutek, ki je sprožil že davno sklenjeni državni udar, je bila Duceejeva zahteva po razširjenih pooblastilih za uspešno vodstvo vojne. Najstrožji ukrepi proti odkritim in skritim saboterjem vojevanja, proti na[illegible]im sovražnikom socialne pravičnosti in s tem odporne sile italijanske narodne skupnosti, naj bi služili temu cilju. **Mussolini je hotel še v zadnji minuti izločiti zahrbtne sovražnike italijanskega naroda v borbi za biti ali nebiti, da bi zagotovil bodobnost Italije.** Razumljiva je bolest, ki sem jo občutil osebno spričo v zgodovini edinstvene krivice, storje[illegible] temu možu, in nevrednega ravnanja katero je pahnilo na raven običajnega zlikovca njega, ki je več ko 20 let živel samo skrbi za svoj narod.

Bil sem in sem srečen, da smem tega velikega in zvestega moža i[illegible]novati svojega prijatelja. Nikdar nisem bil vajen spreminjati svoje prepričanje od primera do primera, ali pa ga zatajiti. Mnenja sem, da je kljub raznim nasprotnim naziranjem tudi v življenju narodov, prav tako kakor med posamezniki, zvestoba nenadomestljiva vrednota, brez katere bi se človeška družba zamajala in bi se morale prej ali slej zrušiti njene organizacije. Kljub temu so tudi po tem sramotnem dogodku nemške čete na Siciliji, nemški letalci, možje s podmornic, brzih čolnov, transportnih ladij vseh vrst itd. na kopnem, v zraku in na morju storili svojo dolžnost v največji meri. **Iz razlogov taktične smotrnosti lahko sovražnik to zamolči, naši potomci pa bodo enkrat ugotovili, da so bile po tem času z izjemo nekaterih vrlih italijanskih oddelkov samo nemške čete one, ki so s svojo krvjo branile ne le Nemški Reich, temveč tudi italijansko zemljo.**

Sramoten prelom zavezništva

Italijansko državno vodstvo lahko opravičuje s kakršnimi koli razlogi svoj sklep, prelomiti zavezništvo in se izločiti iz vojne, s tem pa napraviti Italijo še tem bolj za bojišče. Lahko slika to kot nujnost, **nikdar pa ne bo moglo najti opravičila za dejstvo, da se je to zgodilo, ne da bi zaveznika poprej vsaj obvestili.**

A ne samo to. Isti dan, ko je maršal Badoglio podpisal pogodbo o premirju, je povabil k sebi nemškega odpravnika poslov v Rimu in mu zagotovil, da on, neki maršal Badoglio, Nemčije ne bo nikdar izdal, da mu mora zaupati in da bo z dejanji pokazal, da je vreden tega zaupanja, zlasti pa, da Italija ne namerava nikdar kapitulirati. Še na dan kapitulacije same je poklical kralj nemškega odpravnika poslov in mu prav tako izrecno zatrdil, da Italija ne bo nikdar kapitulirala, temveč da je odločena zvesto stati ob naši strani, zvezana z Nemčijo na življenje in smrt. Da, še eno uro po razglasu izdaje, je izjavil italijanski generalštabni šef Roata našemu vojaškemu pooblaščencu, da je ta vest grda laž in angleška propagandna raca. V V istem času je zagotavljal zastopnik italijanskega zunanjega ministrstva, da je ta vest le tipična britanska prevara, ki jo mora razkrinkati. 15 minut kasneje je moral priznati, da je zadeva seveda točna in da je Italija res izstopila iz vojne.

V očeh demokratskih vojnih hujskačev in v očeh današnjih italijanskih vladnih mož je morda ta postopek sijajen primer taktično spretne državniške umetnosti. Zgodovina bo nekdaj sodila drugače in pokolenja Italije se bodo sramovala, da je bila ta taktika uporabljena proti zavezniškemu prijatelju, ki je s krvjo in žrtvami vseh vrst izpolnil svojo dolžnost bolj kakor samo po črkah pogodbe.

Rojaki! Že dve leti sem imel priliko opazovati naraščajoči vpliv teh tudi napram socialnim nalogam Italije odklonilno nastrojenih reakcionarjev in N[illegible]cem sovražnih krogov; po zrušitvi Duceja zato ni bil mogoč noben dvom o pravem namenu spremembe režima.

Zato sem po svoji dolžnosti odredil vse ukrepe, ki so mogli biti storjeni, da bi se Nemčija obvarovala pred usodo, kakršno so maršal Badoglio in njegovi ljudje pripravili ne le Duceju in italijanskemu narodu, temveč so hoteli v njo pahniti tudi Nemčijo.

Interesi narodnega vojevanja nemškega naroda so za nas prav tako sveti kakor obvezujoči. Mi vsi vemo, da bo v tej neusmiljeni borbi po željah naših sovražnikov premaganec uničen, dočim bodo ostale možnosti življenja samo zmagovalcu. Mi bomo zato s trdno odločnostjo v velikem in malem vedno posegali po ukrepih, ki bodo porušili nade naših nasprotnikov. Pa tudi mnogi čast ljubeči Italijani so se zdaj še prav celo izjavili za nerazdružno povezane s sedanjim bojem obeh narodov.

Izpad Italije pomeni vojaško le malo, kajti borbo v vsej deželi so že nekaj mesecev nosile in vzdrževale v prvi vrsti nemške čete. **To borbo bomo sedaj nadaljevali oproščeni vseh obtežujočih ovir.**

Otročji je poskus mednarodnega plutokratskega komplota zlomiti nemški odpor kakor v Italiji. Oni zamenjujejo v tem primeru nemški narod z nekim drugim. Upanje, da bodo našli med njim izdajalca, kakor v

Nadaljevanje na 2. strani

Nemške čete zasedle Rim

Maršal Rommel je zavzel vsa važnejša mesta v severni Italiji

*

Hitlerjev glavni stan, 10. septembra. **Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:**

Izdajalska Badoglijeva vlada je v zadnjih tednih zbrala za pripravo svojega odpada okrog Rima močne vojaške sile. Za utemeljitev je navedla nevarnost sovražnega izkrcanja zahodno od Rima.

Po kapitulaciji Italije dne 8. septembra so se med nemškimi in italijanskimi četami pričeli boji za Rim. Nemški vrhovni poveljnik južne vojske maršal Kesselring je pritegnil ojačenja, izvedel napad na Rim in stavil italijanskemu poveljniku ultimat.

Pod tem pritiskom je italijanski poveljnik v Rimu kapituliral. Naše čete so pričele razoroževati italijanske vojake. Varstvo Vatikanskega mesta bo prevzela nemška oborožena sila. Ob Neaplju in Salernu se nemška armada združuje z italijanskimi četami.

V gornji Italiji je maršal Rommel po kratki, toda ogorčeni borbi, prisilil italijanske oddelke k predaji. Ceste, ki vodijo s Koroškega in Tirolskega v severno Italijo, so v naših rokah. Zasedli smo tudi ligursko obalo z Genovo in Spezio. Očistili smo dolino Adiže in mesta na področju Bologne, Verone in Cremone. Po kratki borbi smo zavzeli tudi Trieste in samo v njem razorožili več ko 90.000 Italijanov.

V južni Franciji je IV. italijanska armada brez incidentov izročila orožje četam maršala v. Rundstetta. Zasedli smo obalo od Toulona do Mentona.

Na Balkanu se je glavnina italijanskih poveljnikov takoj podredila zahtevam nemškega vrhovnega poveljnika maršala v. Weichsa. Divizije italijanske vzhodne skupine v Tirani in XI. italijanske divizije v Atenah so že položile orožje. Italijanske vojne in trgovske ladje v Egejskem morju je prevzela nemška mornarica. Zasedli smo italijanska letališča in najvažnejša pristanišča na Jadranu. Na več mestih se italijanske čete pridružujejo nemški vojski, da bi takoj nadaljevale boj.

S tem je izdaja, kakršne v zgodovini ni najti večje, padla na izdajalce nazaj. Italijanske oborožene sile ni več, kar bo pa večno, je zaničevanje izdajalcev.

Duce na svobodi

Potopljen sovražni rušilec. — Razoroževanje Badoglijeve armade

*

Hitlerjev glavni stan, 13. septembra. **Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:**

V Novorosijsku so oddelki naše vojske in mornarice uničili nadalinje oddelke izkrcanega sovražnika. Sovjeti so imeli velike in krvave izgube. Zajeli smo več sto sovražnikov.

Na južnem in srednjem odseku vzhodnega bojišča se dalje bijejo ogorčeni boji. V protinapadih smo na mnogoštevilnih krajih odbili sovražnikove napade.

Na področju Salerna smo sovražnika v ogorčenih bojih vrgli nazaj v mesto in na obalni pas. Sovražnik je skušal razširiti svoje mostišče in prodreti v višinske postojanke vzhodno od obalne nižine. Bitka se še nadaljuje. Neka naša tankovska divizija je do 11. septembra ujela 26 sovražnih častnikov in 1400 mož, uničila 58 težkih tankov in mnogo drugega vojnega materiala. Nemška bojna letala so v salernski luki potopila dve sovražni trgovski ladji in eno torpedovko, poškodovala pa več drugih ladij. Naši brzi čolni so potopili neko sovražno 10.000tonsko prevozno ladjo.

Na morju pred Korziko in Elbo so naša hitra letala potopila neki sovražni rušilec. Spremljevalne enote nekega našega konvoja so potopile tri italijanske brze čolne.

Razorožitev italijanske Badoglijeve armade je v bistvu končana. Število razoroženih vojakov presega že pol milijona mož. V Italiji, na Balkanu in v Južni Franciji je že mnogo oddelkov italijanske vojske pristopilo k nemški vojski in se dalje bori. Tem oddelkom smo delno že poverili varnostno službo, delno pa pomagajo nemškim četam zavračati napade uporniških tolp.

Zasedli smo vso vzhodno obalo Jadranskega morja in vojno luko Puli. Tudi odsek Mentone-Genova na obali Ligurskega morja so zasedli nemške čete.

Nemške čete so kljub močnemu odporu Badoglijeve vojske zavzele predor pod Monte Cenisom. 11. septembra so pa že zavzele tudi prelaz Malega sv. Bernarda.

Kakor smo že objavili, so nemški padalci, pripadniki varnostne službe in SS-oddelki izvedli udar za osvoboditev Mussolinija, ki so ga imeli ujetega Badoglijevi pristaši. Udar je uspel. Duce je na svobodi. S tem smo preprečili, da bi ga Badoglijevi pristaši izročili Anglo-Američanom.

Hitlerjeve besede nemškemu narodu

Nadaljevanje s 1. strani

Italiji, počiva na popolnem nepoznavanju bistva narodno socialistične države. Njihova vera, da bodo tudi v Nemčiji mogli pripraviti kak 25. julij, počiva na temeljni zmoti, v kateri je tako glede mojega osebnega položaja, kakor tudi glede zadržanja mojih političnih soborcev, mojih maršalov, admiralov in generalov. Bolj ko kdaj do zdaj se kaže ob tem naklepu vprav nemško vodstvo kot fanatično sklenjena skupnost. Vsaka stiska nas bo le še okrepila v naši odločnosti. Zasebno življenje je pri tem za mene itak že davno prenehalo. Jaz delam v spoznanju in v zavesti dolžnosti, da bi s svojim prispevkom zagotovil življenje mojega naroda za bodoča pokolenja. Da imam pravico brezpogojno verovati v ta uspeh, ni utemeljeno samo v moji lastni življenjski poti, temveč v dvigu in razvoju našega naroda.

Leta 1939. smo morali sami in osamljeni sprejeti vojne napovedi svojih nasprotnikov. Ravnali smo se po naukih Clausewitza, da je junaški odpor v vsakih okoliščinah boljši od bojazljive predaje. Zato sem tudi že 1. septembra 1939. v državnem zboru izjavil, **da ne bosta mogla ukloniti nemškega naroda niti čas, niti sila orožja.** Od takrat je bil v prvi vrsti po naši lastni moči, sovražnik potisnjen delno več ko 1000 km stran od nemške meje. Samo po zračni poti more terorizirati nemško domovino. **Toda tudi tukaj so v teku tehnični in organizatorični ukrepi, da bodo ne le njegovi teroristični napadi dokončno zlomljeni, temveč povrnjeni z drugimi in bolj učinkovitimi sredstvi.** Taktične nujnosti nas lahko silijo, da v tej orjaški borbi za usodo tu ali tam, na tej ali oni fronti kaj opustimo ali se umaknemo posebnim ogražanjem. Nikdar pa se ne bo zlomil jekleni obroč, ki ščiti Reich, skovan od nemške domovine in vzdrževan po junaštvu in krvi naših vojakov.

Prav v tem času pričakujem, da bo narod z zagrizeno žilavostjo storil svojo dolžnost na vseh področjih te orjaške borbe. Vse razloge ima, da zaupa v sebe.

Stranka mora biti v tem pogledu za zgled. Domovina sme s ponosom gledati na njena dela, kako so njeni člani vedno na novo opravljali svojo dolžnost s herojčnim žrtvovanjem krvi in pod najtežjimi pogoji. Fronta pa naj se v urah trpljenja pri skoro nadčloveških zahtevah mnogih tednov in mesecev spominja svoje domovine, ki je danes prav tako postala vojujoča se fronta, le da najde tu svojo izpolnitev junaštvo starčkov in dečkov, mater, žen in deklet. Sveta dolžnost vsakega vojaka je zato, da še bolj kot doslej izpričuje najvišjo vztrajnost in stori vse, kar borba zahteva. **Nemški narod še nikdar v zgodovini ni bil z večjo upravičenostjo ponosen nase kakor v tem najsilnejšem spopadu vseh časov. Ob tej volji in ob tem delu se bodo razbili vsi poskusi, pripraviti tudi Nemčiji usodo zasužnjenega naroda.** Naj se zaveda vsak Nemec, kjer koli stoji, da je od njegovega nastopa in njegove požrtvovalnosti odvisen obstanek našega naroda, usoda in bodočnost novih generacij.

Zato se nemškemu ljudstvu, možem in ženam v domovini, vojakom na bojiščih, z besedami niti ne more zahvaliti za to, kar store, kar voljno prenašajo in potrpežljivo vzdrže. To zahvalo bodo izrekla bodoča pokolenja, ki bodo spoznala, da je njihovo svobodno in socialno zagotovljeno življenje sad žrtev našega časa. Jaz sam sem neizmerno ponosen, da smem biti vodja tega naroda in sem Bogu hvaležen za vsako uro, ki mi jo podari, da morem s svojim delom uspešno voditi najsilnejšo borbo naše zgodovine.

Ukrepi za zaščito nemških interesov spričo dogodka v Italiji so zelo trdi. V kolikor se nanašajo na Italijo, potekajo že sedaj načrtno in uspešno. Primer izdaje Jugoslavije nam je že poprej dal zdravilno in dragoceno spoznanje. **Usoda Italije same pa naj bo za vse tudi nauk, da moramo tudi v urah največji sile in najbolj grenke stiske ostati zvesti zapovedi narodne časti, ostati zvesti zaveznikom in z vernim srcem izpolnjevati, kar narekuje dolžnost. Narodu, ki prestane te preizkušnje pred Previdnostjo, bo naklonil na koncu Vsemogočni kot plačilo lovorjev venec zmage in s tem nagrado življenja.**

To pa mora biti in bo tudi v vsakem primeru Nemčija!

Kako je bil Duce osvobojen

Berlin, 13. sept. O okoliščinah, pod katerimi je bil osvobojen Duce, objavlja DNB poročilo, iz katerega posnemamo:

Podjetje, ki se je končalo s tako senzacionalnim uspehom, so v najtežjih okoliščinah pripravili in izvršili pripadniki varnostne službe SS in padalskih oddelkov. Badoglieva vlada si je prizadevala, da bi ostalo bivališče Duceja v najstrožji tajnosti. V stremljenju, da zabriše vsako sled za Ducejem, je bilo njegovo bivališče od 25. julija večkrat spremenjeno, v zadnjem času pa so ga menjali vsaka dva dni. Skrivali so ga na vojnih ladjah in na raznih otokih ter pritegnili za stražo večje vojaške oddelke. Neposredno stražo je tvoril oddelek karabinjerjev, ki so imeli nalog, da morajo Duceja v primeru poskusa za osvoboditev takoj umoriti.

Potrebna so bila skrbna poizvedovanja, da se je ugotovilo Ducejevo bivališče in šele zadnje dni je bila najdena zanesljiva sled. Ugotovilo se je, da so Duceja spravili v docela nedostopen gorski masiv in ga držali tam ujetega v najbolj sramotnih okoliščinah. Podjetje za njegovo osvoboditev je vodil neki Hauptsturmführer, po rodu iz Vzhodne marke.

Führer je podelil udeležencem tega uspešnega udara visoka odlikovanja. Dasi je imela straža od Badoglia strogo povelje, naj Duceja v primeru poskusa osvoboditve takoj umori, Duce ni bil ranjen. Duce je takoj po svoji osvoboditvi telefonično govoril s Führerjem. Nato se je podal k svoji rodbini, ki jo je posebni oddelek pripadnikov stražne službe SS prav tako rešil iz internacije.

Uspešni napadi nemške vojske

Srditi boji pri Salernu. — Krvave izgube Aglo-Američanov

*

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. septembra. Nemško vrhovno poveljništvo javlja:

V Novorosijsku so se izjalovili sovražnikovi napadi v hudih borbah po hišah.

Na fronti od Krasnoarmejska do Vjazme je sovražnik napadel na dosedanjih težiščih z močnimi pehotnimi in oklepnimi oddelki ter je bil v bistvenem zavrnjen. Krajevni vdori so bili zajezeni.

Na področju pri Salernu so severno od mesta še v teku ogorčene borbe z obupno se branečimi angleškimi divizijami. Potem, ko je bil v dopoldanskih urah včerajšnjega dneva v hudih bojih krvavo zavrnjen sovražni napad proti višinskim postojankam južno od Eboliia, so začele naše čete na široki fronti napadati. Sovražne postojanke so bile zavzete v naskoku, sovražnik pa vržen nazaj na svoje prostore, kjer se je izkrcal. Jugozahodno od Ebolija hude borbe še trajajo. Krvave izgube Angležev in Američanov so zelo težke. Letalstvo je ponovno napadalo z dobrim uspehom zbirališča ladij v Salernskem zalivu. Ena križarka je bila zažgana, tri prevozne ladje pa z bombnimi zadetki poškodovane. V Kalabriji in Apuliji so se zelo šibke nemške zaščitnice z uspešnimi manevri skoraj neopazno ločile od sovražnika. Sovražni oddelki, ovirani zaradi porušeni in miniranja, le oklevaje slede. Letala za daljne polete so na Atlantiku hudo poškodovala z bombami veliko sovražno prevozno ladjo.

Posamezna angleška letala so na vznemirjevalnih poletih v pretekli noči odvrgla samo nekaj bomb v zahodni Nemčiji, ne da bi povzročila kako škodo.

Naredbe mestnega komandanta

Posameznim osebam se do 20. septembra 1943 **ne bodo izstavljale propustnice. Delovodje važnih obratov se pozivajo, da se z listo svojih preko bloka stanujočih nameščencev in delavcev, za katere pa morajo prevzeti polno jamstvo, zglase dnevno od 9. do 11. in od 15. do 17. ure pri poveljstvu mesta. Ta odloča, če je podjetje vojno važno, kar se mora potrditi tudi od** mestnega županstva.

Ljubljana, 14. septembra 1943.

KOMANDANT MESTA

*

Vse se še v mestu nahajajoče častnike, podčastnike in vojake italijanske oborožene sile z izjemo onih, ki spadajo pod poveljstvo g. generala Nichiarellija, se pozivlja, da se tekom 48 ur zglase v vojašnici Principe di Piemonte v Ljubljani, Poljanska cesta. Če se temu pozivu ne odzovejo, bodo najstrože kaznovani.

Prebivalci mesta, ki dajejo pripadnikom italijanske oborožene sile zavetja, bodo takisto najstrože kaznovani.

Ljubljana, 14. septembra 1943.

KOMANDANT MESTA

*

Prepovedano je vstopati na gozdno ozemlje. Kdor se zaloti tam, bo ustreljen.

Ljubljana, 15. septembra 1943.

MESTNI KOMANDANT

Uredba

§ 1. Da se zagotovi preskrba prebivalstvu, ostanejo dosedaj racionirane in kontingentirane življenjske potrebščine še nadalje racionirane in kontingentirane.

§ 2. Prodaja racioniranih in kontingentiranih življenjskih potrebščin je dovoljena samo z nakaznicami za življenjske potrebščine ali pa z nakazili.

§ 3. Dosedanje kazenske določbe ostanejo še nadalje v veljavi.

Ljubljana, 13. septembra 1943.

Oertel, s. r.,
polkovnik in poveljnik odseka

Obvestilo

Poštni promet se nadaljuje neovirano z naslednjimi delnimi omejitvami:

Nihče nima pravice do pravnih zahtev glede odprave pisem in zavojev. Pisma in zavitki se lahko oddajajo kakor doslej, vendar na lastno tveganje. Pošta ne jamči niti za priporočena pisma. Zavitki s težo do 5 kg se ne dostavljajo.

Brzojavke se odpravljajo začasno le, če so jih oddali javni uradi ali zasebni uradi, ki služijo javnosti.

Denarne pošiljke, namenjene izven mestnega področja, so dovoljene tudi nadalje.

Pri vseh pošiljkah, namenjenih izven mestnega področja, je treba računati s morebitnimi velikimi zamudami.

Telefonski razgovori s kraji izven mestnega področja še niso dovoljeni.

Uradne ure na ambulanci za bolne otroke na oddelku za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok higienskega zavoda (Dečji dom, Lipičeva 3) so vsak delavnik samo od 8. do 10.30.

*

Uradno sporočajo, da bo Narodna banka bivše kraljevine Jugoslavije v likvidaciji poskrbela potom Nacionalnega zavoda za izmenjavo s tujino za likvidacijo nakazil v markah in dinarjih, ki so bila svoječasno izdana na kliringškem računu Nemčija—Jugoslavija in Bolgarija—Jugoslavija, kakor je predvideno v obstoječih pogodbah. Zato so vabljeni lastniki omenjene vrste nakazil, da do 25. oktobra 1943. ta nakazila polože pri podružnici Banke d'Italia v Ljubljani, ki bo izdala o prejemu potrdilo.

*

Vpisovanje v vse ljubljanske ljudske šole za šolsko leto 1943/44 bo v ponedeljek 20. in v torek 21. septembra t. l. od 8. do 10. ure. Pri vpisu mora vsak učenec predložiti družinsko polo, oziroma rojstni list, spričevalo o cepljenju proti kozam in proti davici in zadnje šolsko spričevalo. Potrdila o cepljenju proti kozam in davici si starši lahko preskrbijo na mestnem fizikatu.

*

Davčna uprava za mesto v Ljubljani bo sprejemala prošnje za izstavitev potrdil zaradi odmere šolnine samo do 25. t. m. Stranke, ki imajo davčni predpis, naj prinese zaradi hitrejšega poslovanja s seboj davčne knjižice, da bo mogel uslužbenec hitro ugotoviti številko računa v glavni davčni knjigi. Obrazci prošenj se dobe pri davčni upravi na Vodnikovem trgu 5, II. nadstropje, soba št. 7.

*

Hrvatska poštna uprava je pozvala vse lastnike radijskih aparatov v Zagrebu, d jih morajo v roku treh dni prijaviti. V prijavi morajo točno navesti vrsto aparata in vsa dosedanja stanovanja, v katerih so doslej stanovali v Zagrebu in v katerih so imeli montiran svoj radijski aparat.

*

Italijanski Rdeči križ poroča, da je prevzel zavitke v bivšem vojaškem uradu v Kotnikovi ulici 16 v razdelitev. Odpošiljatelji naj počakajo, da dobe obvestilo, kdaj naj pride vsak po zavitek. Takrat naj predloži prejeto obvestilo in potrdilo o prevzemu zavitka po vojaškem uradu. Ker je zavitkov zelo veliko, bodo pakete precej časa razdeljevali. Zato so intervencije za izdajo posameznih paketov brez obvestila brezpredmetne. Pakete iz bolj oddaljenih krajev bo Italijanski Rdeči križ vrnil svojim poverjeništvom, da jih razdele v svojem področju.

*

Na I. moški realni gimnaziji (Vegova ulica) bodo privatni, razredni in dopolnilni izpiti od 16. do 21. septembra, popravni izpiti 20. do 22. septembra, nižji in višji tečajni izpiti (tudi popravni) se pričnó dne 23. septembra. Sprejemni izpiti bodo 29. in 30. septembra. Pričetek izpitov ob 8. uri. Natančen razpored je razglašen na oglasni deski v veži in pred ravnateljevo pisarno. — Vpisovanje učencev v I. razred bo 1. in 2. oktobra v ravnateljevi pisarni, vpisovanje lanskih učencev 2. oktobra po razredih, vpisovanje učencev z drugih zavodov 4. oktobra in zamudnikov 5. oktobra v ravnateljevi pisarni. — Ravnateljstvo.

*

Na I. deški ljudski šoli na Ledini bo vpisovanje v ponedeljek 20. sept. in v torek 21. sept. od 8. do 12. ure v upraviteljevi pisarni v I. nadstropju. Za vpis v I. razred je potrebna družinska knjižica in potrdilo o cepljenju proti kozam in davici, za II. do V. razred pa izpričevalo prejšnjega leta. Ako ne bo drugega obvestila, bo otvoritvena služba božja v soboto 9. oktobra ob 8. uri v cerkvi sv. Petra, v ponedeljek 11. oktobra pa redni pouk.

*

O hrvatskem vojnem ministru generalu Navratilu smo prejeli iz Metlike naslednje vrstice: V Nezavisni državi Hrvatski je postal pred dnevi vojni minister general Navratil. Njegov stari oče Ivan Navratil se je rodil v Metliki in je bil slovenski pisatelj in tolmač za slovanske jezike pri upravnem sodišču na Dunaju. Umrl je tam leta 1892. in je o njegovi smrti svojčas pisal »Dom in svet«. Njegov prednik je bil Čeh in polkovnik pri hrvatskih graničarjih. V Metliki živi zdaj samo še en Navratil.

*

Pomoč prizadetim godbenikom. Sovražni letalski napadi so med drugim uničili mnogo glasbil, s čemer so poklicni godbeniki hudo prizadeti. Čeprav je bilo vse storjeno, da izdelovalnice instrumentov kolikor le mogoče ublažujejo izpadek, je vendar treba prispevati tudi zasebne instrumente. Objavljena je bila v nemških listih prošnja, naj ljudje darujejo ali prodajo instrumente, ki jih lahko pogrešijo, da bodo lahko poklicni glasbeniki služili svoji umetnosti. Prijave sprejemajo vse poslovalnice državne glasbene zbornice.

*

Vedno več kadilcev v Nemčiji izbira cigarete, da je zdaj stanje naslednje: 70% kadilcev troši cigarete, 20% cigare, 10% pa odpade na tobak za pipo, za žvečenje in njuhanje. Tako izkazuje državna statistika. V alpskih pokrajinah pa je razmerje naslednje: 88% za cigarete, 6% za tobak za pipo in 6% za cigare. V glavnem ostaja le še podeželsko ljudstvo pri pipi. Kljub racionalizaciji in omejitvi raznih vrst tobačnih izdelkov lahko vsi kadilci izbirajo med cenenimi, srednjimi in dražjimi vrstami.

*

Poenostavljena poštna dostava v Nemčiji. Nemški državni uradni list je te dni objavil naredbo, ki po zgledu justične uprave močno poenostavlja vso poštno dostavo. Različna potrdila prejemnikov pisemske pošte odslej odpadejo. Uveden je enoten postopek za ves uradni in upravni aparat.

Usnjene izdelke barvajte le s specialno barvo ki usnju ne škoduje. Efaks — Napoleonov trg.

Osebne vesti

POROČILA STA SE:

V Novem mestu: g. Štefan Suhi, plesalec, in gdč. Marija Muščetova, frizerka. Čestitamo!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Marija Verbičeva; Jernej Cundrč, bivši strokovni učitelj v Ptuju; Slavko Janeš, trgovec; Vilko de Costa, dijak VII. razreda realne gimnazije.

V Mariboru: 67 letna Francka Zinkova, modistka.

V Studencih: 67 letni Ivan Mraz, gostilničar in posestnik; 59 letni Ferdo Grašič, železničar v pokoju.

Naše sožalje!

BELA RUTICA

NAPISAL W. SCHEIWILLER

Na obalo ob Nici pripeka sonce, noben palmov list ne zatrepeta v vetriču. Gostje se sprehajajo po senčnati promenadi ali pa sede v hotelskih uticah in srkajo hladilne pijače. Velik, v soncu se leskečoč parnik priplujo k obali in se vsidra, da bi sprejel na krov potnike, ki so se odločili za petdnevno potovanje po Sredozemskem morju.

»Zdravstvuj, srček,« vzklikne Rihard in objame svojo ženo. »Je kaj naj počnem vse te dni brez tebe, oh... najrajši bi raztrgal parnik na drobne kose, samo da te ne bi odpeljal. Stal bom tu in ti mahal z rutico, dokler ne bo parnik izginil na obzorju.«

»Zdravstvuj, dragi moj,« se poslavlja v moževem objemu žena, »zelo žalostna sem, ker te pet dni ne bom videla. Sam dobro veš, kako sem si želela oditi na takšno potovanje. Ker nočeš z menoj, grem pač sama. Hvaležna sem ti, da mi to dovoliš. Mahala ti bom s krova, dokler obala ne bo pred mojimi očmi izginila v megli.«

Še enkrat se poljubita, obema spolzi po licih solza, žalostno zaplapola ženin klobuk v vetru, potem se ločita. Vreščeče zapiska ladijska sirena — zadnji znak za odhod. Temnomodro morje vzvalovi in se speni. Parnik se počasi oddalji od brega.

Rihard stoji na pomolu in maha z belo ruto svoji ženici v pozdrav.

...Na krovu stoji Rožamarija, njegova žena, in prav tako drži v roki belo rutico...

»Dober dan, Rihard ... naposled je tvoja žena odšla.«

»Naposled.«

»Pojdi, tako dolgo sem že hrepenela po tebi.«

»Počakaj trenutek ... mahati moram še.«

»Saj vidi samo še ruto, dragec.«

»A prav gotovo jo vidi.«

Lili mu vzame rutico iz rok, jo poda nekemu hotelskemu boyu in mu naroči, naj maha, dokler parnik ne bo izginil na obzorju.

Potem Rihard in Lili z roko v roki odideta s pomola. Teh pet dni hočeta uživati.

— — — — — — — — —

»Naposled si sama, Rožamarija.«

»Naposled.«

»Pojdi, izrabiti morava teh pet dni.«

»Počakaj... mahati moram še.«

A njen kavalir ni teh misli. Vzame ji rutico iz rok, pokliče nekega mornarja in mu naroči, naj maha z njo. Potem nežno prime Rožemarijo za roko in jo odvede s seboj.

S krova in z obale si nežno mahata v pozdrav — boy in mornar...

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

PLAČAJTE NAROČNINO!

OKVIRJI za SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Listek „Družinskega tednika“

Vitamin za dobro voljo

Svetovni zdravniški časopisi so pred kratkim poročali o zelo zanimivem poskusu glede prehrane, zlasti glede vitaminov. Enajst mladih Američank, zaščitnih sester v neki svetovnoznani ameriški kliniki, se je prostovoljno odločilo za nenavadno, na videz izvrstno dieto: dekleta so jedla bel kruh, koruzne kosmiče, oluščen riž, jajčni beljak, presno maslo, posneto mleko, margarino, sadje v konzervah, zelenjavo v konzervah, kavo in meso v konzervah. Tega so dobile, kolikor so hotele. Gotovo se vam sline cede. Marsikdo bi bil pripravljen vse življenje jesti samo te dobrote, ker siromak ne ve, da bi ob njih prej ali slej shiral.

Po treh mesecih je bila ena izmed teh prostovolk živčno in telesno tako izčrpana, da je morala poskus prekiniti in so jo hitro odpeljali v bolnišnico, kjer so jo postavili na noge z vitaminom ‚B‘. O ostalih desetih so pa poročali zdravniki: bile so razdražljive, plašne, prepirljive, nezmožne za delo in otožne. Spomin jim je opešal, pokazala se je huda raztresenost. To stanje se je tako poslabšalo, da je moralo šest od njih nehati delati. To je bil začetek psihičnega ‚beriberija‘, ki se najprej pokaže na živcih, ali z zdravniškim izrazom: bila je hipovitaminoza vitamina B_1. Ker je to stanje pri ljudeh vse boli pogosto kakor bolezen ‚beriberi‘, bo v tem članku govora o vitaminu za živce, o vitaminu B_1.

Če si ogledamo gornjo dieto, bomo ugotovili dvoje: kako blizu te diete je naša normalna hrana in kako vsakdanji so bili pojavi, ki so se pokazali kot posledica omenjene hipovitaminoze. Pogosto slišimo, kako se ljudje pritožujejo, da so živčni, raztreseni, pozabljivi, nemirni ali prepirljivi. Sami na sebi smo že ugotovili, da se pogosto slabo počutimo, ne da bi nas bolel kakšen določen organ, da smo utrujeni, podnevi zaspani, čeprav smo ponoči spali, skratka, da nismo ‚na višku‘.

In zdaj, ljubi moji, si pobliže oglejmo gornjo dieto. Če bi vam nekdo ponudil, da boste lahko vse življenje jedli takšno hrano, ali se vam ne bi stožilo po sadju, po sveži zelenjavi ali pa denimo po — krompirju? Da, po krompirju! Skoraj vsakdo si k okusni omaki, pripravljeni z maslom, mesom in belo moko, zaželi še pošten založaj krompirja. No, in prav tega naše poskusne sestre niso imele.

Poglejmo si problem krompirja pobliže. Kakšen krompir je največkrat na vaši mizi? Dušen, pražen, v omaki, vsekako oluplien krompir. »Krompir v oblicah jemo samo enkrat na mesec« boste rekli, »tedaj, ko žena ne ve česa drugega skuhati.«

Aha, zdaj smo pri jedru. Krompir v oblicah, posebno če je spečen z lupino vred, vsebuje neprimerno več vitaminov, kakor dušen ali dolgo kuhan krompir. Kajpak to ne pomeni, da bi morali vse življenje otepati krompir v oblicah, to bi bilo vseeno nekoliko prehudo. Če bi pa naše poskusne sestre dobile vsaj nekaj krompirja, kakor koli pripravljenega, posledice hipovitaminoze pri njih ne bi bile tako očitne in tako hude. Pri takšni dieti bi morale vsak dan pojesti 1 kilo krompirja z lupinami vred, da se posledice hipovitaminoze sploh ne bi pokazale.

Pojdimo dalje: vsekako smo opazili, da je našim Američankam manjkal tudi rženi kruh, čeprav so imele belega dovolj. Že slišim, kako ljubi bralci ugovarjajo: »Rženega kruha ne prenesem, moj želodec je tako občutljiv.« ali pa »rženi kruh ni za moja jetra in za moj žolč.«

Spet samo predsodek. Res je le, da nekdaj rženega kruha po mestih niso znali dobro peči, in kdor rženega kruha ne prenese, si lahko privošči pšenični kruh, toda s pridržkom, da je pripravljen iz moke z otrobi. Gotovo se spominjate, da so pred vojno pekli ponekod ‚Grahamov kruh‘ (Silvij Graham je bil ameriški zdravnik, 1794—1851). V tem Grahamovem kruhu so še otrobi; naše poskusne sestre bi potrebovale pri gornji dieti vsak dan samo štiri rezine po 100 gr Grahamovega kruha, pa ne bi nobena izmed njih zbolela. Besedo ‚konzerva‘ bi pa pač morali iz idealne prehrane črtati, če naj se izognemo morebitni hipovitaminozi vitamina B_1.

Če bi si podrobneje ogledali našo predvojno in vojno normalno prehrano, bi spoznali, da nam še marsikaj manjka, da bi bila glede na vitamin B_1 idealna. In če bi iskali tisto snov, ki nam je najbližja in v kateri je največ tega vitamina, bi videli, da je to kvas. Razen kvasa vsebujejo ta vitamin še: rižev sluz, kaleče žito in kokošje meso. Ker ta hraniva tudi v mirnem času le težko dobimo, bomo spoznali, da je treba kriti potrebo po vitaminu B_1 predvsem s krompirjem v oblicah in Grahamovim kruhom, če naj se izognemo ‚živčnemu izčrpanju‘, slabi volji, utrujenosti, itd.

Še nekaj moramo ugotoviti: kolikor več ogljikovih hidratov jemo in kolikor čistejši so, toliko več vitamina B potrebujemo, če nočemo, da bi nas ogljikovi hidrati zastrupili. To velja posebno za sladkor, ki utegne človeškemu organizmu škodovati, če ne privajamo tudi vitamina B.

Ugotovili smo torej, da nam vsem skupaj stalno manjka nekaj vitamina B, in se torej ne smemo čuditi, če smo tako pogosto utrujeni, razdraženi, nemirni ali prestrašeni. Hvala Bogu pa že dobimo v lekarnah razna zdravila, ki v užitni obliki vsebujejo vitamin B_1. Človek, ki bo stalno užival nekaj vitamina B_1, nikoli ne bo doživel tako hudega duševnega, živčnega ali telesnega zloma, kakor tisti, ki mu vitamina B_1 stalno primanjkuje.

Pripomniti moramo pa eno: Grahamov kruh in kvas koristita zdravemu človeku le tedaj, če ju želodec in črevesje lahko prebavita. Pri človeku, ki ima iz kakršnega koli vzroka te organe pokvarjene, vitamin B_1 v hranivih ne more učinkovati, ker ostane neprebavljen. Prav zato imajo hudi kadilci in notorični pijanci posebne vrste nervoze. Kadilci posebno v krčih v ožilju, ki nastopijo pri sleherni preobremenitvi, srčno anemno in slabokrvnost, alkoholiki pa razna živčna vnetja.

Brž ko smo to spoznali, velja reči: škodo moramo odstraniti. Vzroke ugotoviti in takoj dovajati prepotrebni vitamin B_1. Po navadi sežemo po injekcijah, ki zelo hitro odpravijo težave, pozneje pa kdaj pa kdaj še dovajamo vitamin B_1 v tabletah, če ga sicer ni dovolj v naši normalni prehrani.

Zdravniki so krstili vitamin B_1 za ‚vitamin za dobro voljo‘. Ne samo, da se naše počutje začasno popravi, če ga redno dovajamo organizmu, vitamin B_1 izpremeni s časom tudi bistvo človeka. Čemerneži in godrnjači se prelevijo v vedre in vesele ljudi. To ni pravljica, temveč resnica, podkrepljena s poskusi in dejstvi. Ne uči zaman dr. Honekamp: »Duševno bolnim dajajmo kvasa, kvasa in spet kvasa! »Da, v vitaminu B_1 je skrivnost, ki se nam jo je posrečilo odpečatiti, zato jo izrabimo hitro in brez obotavljanja! ‚Frankfurter Illustrierte‘

Strah

NAPISAL M. MOOR

Mrzla januarska burja je brila na cesti. V sobi sodnika dr. Eberlija je v kaminu veselo plapolal ogenj in od časa do časa osvetljeval obraza dveh mož, ki sta sedela v polmraku. V sobi je postajalo čedalje temneje.

Dr. Eberli je prižgal električno svetilko in vprašujoče pogledal moža, ki mu je sedel nasproti.

To je bil torej Wuhrmann, njegov nekdanji šolski tovariš. Komaj ga je spoznal. Leta in leta ni o njem ničesar slišal, zdaj je sedel za njegovo mizo. Wuhrmannov glas je zvenel trmasto in porogljivo, ko je nadaljeval prekinjeni razgovor:

»Nimam namena, da bi ti še dalje prikrival pravi namen svojega obiska. Saj sam najbolje veš, da si mi za jutri poslal oficielno povabilo.«

»Oficielno povabilo?« se je začudil dr. Eberli.

»Da, govorim namreč o sodnijski pozivnici. Obtožen sem neke sleparije in imam jutri o pol devetih razpravo. Pozivnica nosi tvoj podpis.«

»Wuhrmann, za božjo voljo, ali je mogoče, da si to ti? Seveda me je ime, takoj ko sem dobil v roke akt, zbodlo v oči. Še na misel mi ne bi prišlo, da si to ti. Saj že leta in leta nisem ničesar slišal o tebi.«

Wuhrmannu je zaigral na ustnicah ironičen nasmešek.

»Upam, da ne boš svojega starega tovariša pustil na cedilu. Sodniku pač ni težko kdaj iziemno koga oprostiti. Kako? To prepuščam tebi, saj si pravnik in sodnik. Zdaj lahko natanko premotriva mojo obtožbo.«

Sodnik dr. Eberli je prebledel in se zresnil.

»Zelo žal mi je, Wuhrmann, a moram ti odreči svojo pomoč pri razpravi. Kar si zakrivil, se ne da popraviti. Tistih nekaj tednov boš kaj hitro prestal in dam ti besedo...«

»Nehaj besedičiti!« ga je grobo prekinil Wuhrmann. »Ne zanimajo me tvoje izpodbudne besede. Torej mi odrekaš pomoč pri razpravi?«

Sodnik je molčal. Preslišal je bil izzivanje v glasu svojega nekdanjega tovariša.

Tedaj je Wuhrmann razburjeno skočil pokonci.

»Povem ti, da po nobeni ceni nočem niti enega samega dne več prebiti na ušivih lesenih ležiščih v jetniških celicah. Na izbiro imaš: ali boš vodil mojo razpravo in me oprostil kazni, ali bo pa svet izvedel, da je sodnik dr. Eberli nekdanji...«

»Wuhrmann!«

»... da je sodnik dr. Eberli morilec in nekdanji kaznjenec.«

Dr. Eberli je vstal in z negotovim korakom stopil proti vratom. Potem jih je na stežaj odprl in se vzravnan postavil prednje.

»Dobro, kakor hočeš. Pri tebi nimam ničesar več iskati.« je dejal Wuhrmann, zmignil z rameni in odšel skozi vrata, ne da bi se ozrl.

Mraz je nekoliko pojenjal. Siva, gosta megla se je plazila po cestah in trgih in silila skozi vrata in okna v hiše.

Ljudje so hiteli po cestah proti svojemu domu, nekateri so že sedeli v topli sobi in si krajšali čas z branjem. V njihovih srcih je gorelo upanje — na mizi dr. Eberlija je ležal revolver.

Prevzel ga je neznanski strah pred grozečo usodo, ki ji ne more uteči. V duhu so mu preteče vetajale pred očmi slike iz preteklosti in se zgrinjale v celoto.

Sodnik dr. Eberli morilec!

Ko je še študiral, je nekoč za nekaj časa odšel v Francijo na počitnice. V Parizu se je srečal z Wuhrmannom. Sklenila sta prijateljstvo in si skupaj ogledovala Pariz.

Nekoč sta skupaj sedela v neki zloglasni krčmi. Pivci pri sosedni mizi so postajali čedalje glasnejši. Wuhrmann je tja v dan bleknil neko pripombo. Tedaj je izza sosedne mize vstal neki moški in se vrgel nanj. Eberli svojega tovariša ni mogel pustiti na cedilu. Udaril je neznanca tako krepko s pestjo, da se je opotekel in tako usodno priletel z glavo na rob marmornate plošče, da je čez nekaj minut izdihnil.

Francosko sodišče je obsodilo Eberlija na šest mesecev zapora. Ker je bil tujec, ni nihče izmed prič govoril v njegov prid.

V njegovi domovini nihče razen Wuhrmanna ni vedel o tej tragični aferi. In še Wuhrmann je dotlej molčal. A dr. Eberli ga kljub njegovi surovi grožnji ni mogel sovražiti. Čeprav je mož poteptal vse, kar je bilo njemu svetega in naposled zavrgel tudi prijateljstvo, mu vendar ni mogel zameriti.

Sodnika dr. Eberlija se je čedalje boli polaščal tesnoben strah. V glavi mu je hrnelo. Tisoč misli se mu je podilo po njej.

Znani sodnik dr. Eberli — morilec!

V bližnjem zvoniku je udarila ura deset.

Še nekaj ur.

Kaj oklevaš? Naredi konec tej zadevi.

Jutri bodo ljudje s prstom kazali nate, na tvojo čast in ime?!

Ali hočeš morda odvisen od Wuhrmannove milosti dalje živeti?

»Obtoženi Karel Wuhrmann je obsojen na dva meseca zapora.«

»Vlagam priziv!« bo zaklical Wuhrmannov zagovornik dr. Goldmann.

Dr. Eberli ni mogel odtrgati misli od prihodnjega dne. V duhu je videl pred seboj sodno dvorano in obtoženca, ki bo uresničil svojo grožnjo.

»Vprašujem visoko sodišče: Ali je lahko zaznamovani obsojenec istočasno tudi sodnik?...«

Dr. Eberli je skušal s skrajnim naporom misli in stvarno logiko prepoditi strah, ki se ga je čedalje boli polaščal.

Saj se mu vendar ne more ničesar zgoditi.

Dobro ob nastopu službe je namerno zamolčal, da je bil že kaznovan.

Od tega je preteklo že deset let. Zadeva je bila torej že davno zastarela. Najbrže bi ga prestavili v kakšno zakotno gnezdo.

A to bi bilo tudi vse.

Wuhrmanna bi zaradi izsiljevanja in zapeljevanja k zlorabi uradnega dela lahko takoj dal zapreti.

Sodnik je pogledal skozi odprta vrata v sosedno sobo. V njej je vladala gluha tema.

Spet ga je premagal strah.

Zgrabil je mrzlo orožje in ga prislonil na sence. Mrzla kovina je hladila njegovo vroče čelo, blagodejen občutek odrešitve ga je obšel.

Tedaj je pozvonilo pri vhodnih vratih.

Dr. Eberli je hlastno skril orožje v predal. Takoj nato je stopila v sobo gospodinja in dejala: »Gospod profesor Brunner bi rad govoril z vami.«

»Prosim, naj vstopi,« je rekel sodnik.

To je bil torej konec. Prav gotovo je Wuhrmann že uresničil svojo grožnjo. Morda so že prišli poni, da ga zapro.

Neumnost!

Saj morajo proti njemu vendar prej uvesti disciplinarno preiskavo.

Dr. Eberli se nikakor ni mogel zbrati in hladnokrvno misliti.

Tedaj je potrkalo na vrata njegove sobe.

»Vstopite!«

»Dober dan, gospod profesor!«

»Dober večer, gospod doktor. Nekoliko pozno prihajam, kajne? Čisto nenamerno sem šel tod mimo in ker sem še videl luč v vaši sobi... Strašno gosta megla je zunaj. Po naključju sem bil ravno priča neke smrtne avtomobilske nesreče. Avto je do smrti povozil nekega pasanta. Vem, da imate zelo veliko dela, dragi gospod kolega. Zato sem vam prinesel veselo vest, da jutri zjutraj lahko nekoliko poležite. Mož, ki ga je avto v megli povozil, je bil namreč obtoženec Wuhrmann, proti kateremu bi jutri morali voditi razpravo...«

Dr. Eberliju je omahnila glava na pisalno mizo. Objela ga je blagodejna omedlevica.

Filatelija

Razpadanje znamk

Gotovo je že vsakdo, vsaj enkrat dobil v roke znamko, katere barva je bila spremenjena, bodisi da je znamka bila popolnoma druge barve, kakor pa bi morala biti, bodisi da je bilo še na barvi prav očitno videti sledove tujih vplivov; v takem slučaju je bila znamka lisasta in pegasta. Tudi papir je včasih drugačen, kot bi moral biti; spremenil je svojo barvo ali pa svoj zlog (strukturo) ter postal krhek in lisast.

Ni nujno, da bi morala znamka, ki ima tako spremenjeno barvo ali pa papir in lepilo, prihajati ravno iz kemičnega laboratorija. Nič koliko je namreč vzrokov, ki so lahko povod takemu svojevolnemu razkroju, ne da bi človek pri tem sodeloval. V večini primerov so ti vzroki odvisni od slučaja ter jih je težko predvidevati. Zato ni čuda, če postane zbiralec zaradi spremembe svojih znamk začuden in celo zaprepaščen. Če je tako spremenjeno znamko celo sam dobil v neoporečnem stanju, jo morda sam odlepil s pisma, opral in dal v zbirko, mu bo navadno sploh nemogoče dopovedati, da se znamke lahko razkrojejo kar same od sebe.

Ni mogoče našteti vseh slučajev in okoliščin, katere vplivajo na razkroj in ki jim je znamka izpostavljena od svojega nastanka, pa do takrat, ko izpolni svoj namen ter še dalje — ko je že v zbirki. Omenim naj le glavne in najpogostejše: sončni žarki, vročina, vlaga, zrak, ki je nasičen z raznimi plini in parami, stik z različnimi drugimi snovmi, onesnažen papir, uporabljen za tiskanje znamk, prvotni sestav tiskarske barve, jedke snovi, ki jih vsebuje črnilo za žigosanje znamk in končno vseuničujoči zob časa.

Razumljivo je, da zavisi vse od večje ali manjše obstojnosti tiskarske barve same, ker je od nje odvisna večja ali manjša odpornost proti gori imenovanim vplivom.

Za tiskanje namenjenih barv ne uporabljajo vedno v čistem stanju, ker bi sicer mnoge učinkovale preživahno in premočno; zato jim navadno primešajo drugih barv in s tem dosežejo mehkejše tone. K modri barvi dodajo navadno malce riave, k rdeči malo črne in podobno. Jasno je, da se sčasoma barva razkroji, če pride do kemičnih reakcij med prvotno osnovno barvo in dodatno primesno barvo.

Še pogostejo kakor barva je izpostavljen razpadu papir, na katerem je znamka tiskana. Kakor gotovo vsakdo ve, ne uporabljajo za izdelavo papirja vedno kemično čiste staničnine (celuloze), nego najrazličnejše surovine, ki često vsebujejo železo, baker ter amonijeve spojine. Take surovine so n. pr. cunje, slama, juta, murva, krompirjevka itd. Snovi, ki pridejo skupno s temi surovinami v papirno maso, delujejo deloma na papir, ki ga razkrajajo in barvajo, deloma pa na tiskarsko barvo, ki prodre globoko v papir, zlasti takrat, če tiskajo na vlažen papir, kar pride v poštev predvsem pri globinskem tisku. Vsi preje navedeni vzroki razkrojа tiskarske barve pa lahko povzroče tudi razkroj papirja samega, kar vodi do nastanka sivobelega, sivega, rumenkastega, rumenosivega, modrobelega, modrikastega in riavkastega papirja. Kajpak se potem tudi barva s tako obarvanega papirja drugače odraža, kakor s popolnoma belega.

Znano je, da s časom porumeni vsak papir, zlasti pa oni, ki je izdelan iz slame. Če pogledamo stare in starejše znamke v naših zbirkah, bomo to kaj kmalu ugotovili. V splošnem zavisi ta porumenitev od kakovosti papirja, pa seveda od tega, kako smo znamko zavarovali pred zunanjimi vplivi in kako smo z njo ravnali.

Na razkroj papirja in barve zelo vpliva tudi lepilo, ki je nanešeno na hrbtni strani znamke. Za lepilo so najprej uporabljali arabski gumi, dektrin, škrob, lim in klej. Danes le redko uporabljajo eno samo teh lepil; navadno se poslužujejo različnih mešanic, enega lepila z drugim. Koncentrirana raztopina arabskega gumija ima n. pr. to slabo lastnost, da prepoji tiskarski papir ali slabo klejen papir tako močno, da postane prosojen. Vendar se kljub temu takó gumiran papir noče prilepiti na drug papir. To napako odpravijo, če primešajo raztopini arabskega gumija malce galunove raztopine. Sploh uporabljajo arabski gumi boli poredkoma, ker je precej drag; v splošnem gumirajo znamke s cenejšimi lepili, katerih sestav je lahko mnogovrsten in zelo različen. Često lepilu dodajo tudi snovi, ki pospešujejo sušenje, pa tudi take, ki preprečujejo, da bi se lepilo ponovno razpustilo ter s tem onemogočajo odlepljanje znamk s pisem.

Večina teh lepil je le prav malo ali nič odporna proti skisanju in gnilobi; plini in kisline, ki pri teh razpadalnih procesih nastajajo, vplivajo škodljivo in razkrojevalno na papir in barvo znamke. Ti uničevalni vplivi so prav različni ter zavise od prvotne kakovosti in sestave lepila; končajo lahko s popolnim uničenjem znamke. Začetek takega samovolnega razkroja je težko ugotoviti. Ker se vsi ti pojavi razpadanja vrše sila počasi, traja zato cela desetletja, predno se škodljive posledice lahko opazijo in ugotove. Takrat pa je znamka že izgubljena in pokvarjena.

Proti vsem tem vplivom in procesom, ki imajo kot posledico razpad in uničenje snovi, iz katere znamke obstoje, smo filatelisti popolnoma brez moči. Edino, kar lahko storimo, je, da kolikor moči skrbno čuvamo znamke pred vsemi škodljivimi vplivi, zlasti pred vlago.

D. Gruden.

VRNITEV S POČITNIC

ŠVICARSKI NAPISALA VERENA GRAFOVA

(Nadaljevanje iz prejšnje št. Tike)

»Saj ne boš več odšel?« je plaho vprašala. »Slovo v planinah je bilo prehudo. Mislim, da tega ne bi mogla še enkrat prenesti.«

»Ostal bom,« je tolažeče rekel Walter. »Ostal bom tako dolgo, dokler boš hotela.«

»Kje boš stanoval?« je vprašala Rut pozneje, ko sta stala ob oknu in gledala staro ulico pod seboj.

»Nisem se še odločil. Kovčeg sem pustil kar na postaji. Mislil sem si, da mi boš že znala kaj pametnega svetovati.«

Kratko je odgovorila: »Bova videla, saj imava še čas.« In spet sta oba vedela, da isto mislita.

»In zdaj pripoveduj!« je vzkliknil Walter in jo potegnil k sebi na divan. »Pripoveduj mi predvsem o tistem tednu v planinah, ko si bila sama. V duhu sem te skoraj noč in dan spremljal.«

Jela je pripovedovati na svoj mirni, šegavi način. Walter jo je pobožno poslušal. In medtem ko je govorila, je moral ves čas gledati, čudeč se, da res sme sedeti poleg nje in božati njene ljube roke.

Ko se je zmračilo in je Rut privila luč, sta se obžalujoč vrnila v resničnost.

»Kje bova večerjala?« je vprašal.

»Tu!« je odgovorila, saj je bila uganila njegovo najskrivnejšo željo. »Zdaj moram pa še brž čez cesto, da nakupim nekaj stvari. Ne bo dolgo trajalo.«

Ostal je sam: šel je korakati po Rutini sobi, okusno opremljeni z lepim, starinskim pohištvom. Lotil se ga je nenavaden nemir, ki si ga ni znal razložiti. Ali ni bila Rut prav takšna, kakršno si je bil želel, volina in vse razumevajoča? Ali se ni vse obračalo v dobro? Zakaj mu je torej tako težko pri srcu? Še preden so se utegnile njegove misli dotakniti Marije, se je Rut že vrnila.

Ko sta sedela za pogrnjeno mizo, so se mračne slutnje porazgubile. Pomenkovala sta se o vsakdanjih rečeh. Na to uro je čakala Rut, da je povprašala po Marijі.

»Odpotovala je z otroki,« je ogibajoč se odgovoru Walter.

»Ali ne misli da si doma?«

»Ne, domenila sva se, da se bom jaz za ta čas odpelal v Zürich.«

»K ?« je nejeverno vprašala Rut.

»K tebi.«

Rut je prebledela. »Vse povej, kako sta se dogovorila,« je prosila, nemirno brkljajoč po cigaretnici.

Moral je z besedo na dan. Ruti ni bilo mogoče ničesar prikriti, saj pa tudi ni bilo česa prikrivati. Prvi stavki so mu še delali težavo, potem se je pa razgovoril in celo dobro mu je delo, da je z besedami razpršil temni nemir, ki je še tlel v njem.

»Nocoj vozi še en nočni vlak v Bern. Videla sem v voznem redu. Jutri zjutraj boš lahko že pri svoji družini ob Bielerskem jezeru.«

»Kaj naj to pomeni?« je vznemirjeno vprašal. »Ali me pošiljaš proč?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Ker ne maram, da bi se osramotila pred tvojo ženo.«

»Saj vendar nisem šahovska figura, Rut, da bi me vidve lahko porivali po šahovnici sem in tja!«

»Kajpak ne, ljubi! Mirno me poslušaj!« Spet je sedla k mizi in prijela kozarec z vinom. Roka se ji je tako zelo tresla, da je tenko steklo zazvenelo ob njenih zobeh, ko je ponesla kozarec k ustom. Walter jo je pobito pogledal. Zdaj bi marsikaj dal, da ne bi bil pravkar izrekel besed, ki mu jih je narekovalo njegovo moško samoljubje. Bolelo ga je, ko je videl, da Rut tako trpi.

Hitro se je obvladala in zbrano nadaljevala. »Tudi ta odločitev je tvoja, Walter. Prav nič drugače ni kakor tedaj v najinih planinah, ko sva ležala v resju. Tedaj sem si želela, da bi bil pri meni. Zakril si mi z roko oči. Danes sem jaz tista, ki te moram poslati proč. Ne vem še tvojega odgovora. Vendar se mu bom uklonila, naj bo kakršen koli. Če ljubiš, nimaš svobodne volje. Šibka sem, zmedena in ne bom ti prikrivala, kako me boli, da se je vse tako zasukalo. Samo eno zvezo pa že zdaj natanko vidim. V trenutku, ko je tvoja žena dopolnila veliko žrtev in ti dala svobodo, je že tudi zmagala. Vse drugo ni več važno, čeprav se nama je pred dvema urama zdelo, da bi utegnilo zamajati svetove.«

Neki notranji glas mu je šepetal, da ima prav in da si upa v odkritih besedah izpovedati tisto, kar je njega doslej na skrivaj mučilo. Vendar ni hotel tako hitro popustiti.

»Ali ni ta visoko nravstvena odločitev odvisna samo od naključja?« je potajeno vprašal. »Kaj bi se bilo med nama izpremenilo, če bi nocoj ne bila več govorila o Marijі, in tudi jutri in pojutrišnjem ne?«

»Tega ne vem,« je odkrito odvrnila. »Nisem angel. Samo ženska sem, ki je bila dolgo sama in je hrepenela po ljubezni in toplоti. In zakaj bi si tudi s tem belila glavo zdaj, ko je usodna beseda že padla?«

Spet mu je notranji glas dejal, da ima prav. Vstal je in nežno poljubil njeno modro čelo in usta, ki so zmerom našla besedo, ki sta jo oba potrebovala.

»Če bi vedel, da bo tako brž prišlo novo, strašno slovo, bi ne bil prišel,« je zašepetal.

Plaho mu je z roko zatisnila usta. »Ne greši,« je zašepetala. »Ali ni imel vsak trenutek, ki sva ga skupaj preživela, svoj posebni globoki pomen? In ali bi se hotel odpovedati najinemu prvemu objemu, ko se je nenadno zaprl prepad, ki naju je ločil dolge štiri tedne?«

»Nikoli ga ne bom pozabil,« je odgovoril Walter. »Čutil sem, kako si bila vsa moja, kako sva bila kakor sinji kristal v luči. Morda je bil to najsrečnejši trenutek, ki nama je bil usojen.«

Rut je prikimala in pobesila glavo, da ne bi videl bežnega smehljaja, ki ji je prebegnil obraz. O teh stvareh je vedela pač toliko več kakor on.

Ko sta stala na slabo razsvetljeni ploščadi železniške postaje in se je Walter poslednjič z ustnicami dotaknil njenih toplih, mehkih lic, sta pa njena razsodnost in obvladanje spet skopneli.

»Ljubim te, Rut!« je obupano vzkliknil. »In ne razumem, zakaj je moralo tako priti?«

»Razumeti tudi jaz še ne morem, toda čutim že, in to je važnejše. Čutim, da gre za najboljše in največje v človeškem življenju, za svobodo v ljubezni. Tu ne zadoščajo naši vsakdanji pojmi in predsodki. Po skrivnostnih zakonih, ki jih še ne poznamo, se utegnejo celo prevreči v čisto nasprotne. To je Marija prva spoznala, in zato jo imam rada in jo občudujem. Tisti, ki se je odpovedal, že hkrati ima in tisti, ki trka na svojo posest, je revnejši kakor kdaj poprej.«

»Vse to moram še premisliti,« je odgovoril Walter. »Ne vem, ali mi bo moglo to filozofiranje tebe nadomestiti.«

»Tega, kar smo kdaj imeli, ne moremo nikoli več izgubiti,« je odgovorila Rut. »In spomni se, kako sva bila sinji kristal.«

Podala sta si roko in si še poslednjič pogledala v oči.

»Pozdravi Marijo!« je tiho zašepetala Rut. Nato se je hitro obrnila in odšla lahnih, trdnih korakov po dolgi, sivi ploščadi proti izhodu.

KONEC

Iz daljne Indije

ŠKATLICA ANTIPIRINA

Strahotno maščevanje ponižanega brahmana

Ko je Bill Harper prišel do vrat svoje sobe, je zaslišal rahel ropot, kakor da bi kdo previdno odprl predal njegove pisalne mize. Stisnil je svojemu prijatelju Nedu roko, rekoč:

»Tiho bodi, nesramneža bom naučil kozjih molitvic!«

Segel je z roko v zadnji hlačni žep in pripravil revolver. Tudi Ned Cartwigh je segel po njem. Nekaj sekund sta še ostala za vrati, potem je Bill kakor brez uma planil v sobo. Temna senca je hotela smukniti k oknu, a Bill je bil urnejši. Z enim skokom je bil pri pisalni mizi, medtem ko je njegov prijatelj prižgal električno svetilko in se je soba napolnila z jarko lučjo. Bill je presenečeno vzkliknil. Spoznal je tatu. V kotu sobe je stal visokorasli Indijec in se naslanjal na steno. Bil je miren, samo oči so mu gorele. Komisar Harper se je vzravnal, glas mu je bil hripav, ko je zavpil: »Torej Batham Sing!«

Bill je stopil bliže k Indijcu. »Torej čez dan brahman iz najvišje kaste, ponoči pa tat. Že dali časa sem slutil nekaj podobnega. A mislil sem, da je prvi tajnik njegove svetosti pametnejši. Ali pa morda svetost misli, da sem tako nespameten in nepreviden, da bom važne listine puščal v svoji pisalni mizi?

Temnopolti sin Indije je stal ko kip. Mirno je gledal angleškega uradnika, pri katerem je bil vlomil.

»Dajte me zapreti, Sahib Harper,« je rekel z zvonkim glasom.

Komisar se je zasmejal: »Ah, ali mislite resno? Predobri ste, Batham Sing! Še v sanjah mi kaj takega ne bi prišlo na misel. Njegova milost ima dovolj denarja, da lahko podkupi vsa sodišča.« Stopil je bliže k Indijcu: »Sicer pa najbrže ne bi našel sodnika, ki bi obsodil brahmana iz najvišje kaste. V Kawaliju prav gotovo ne, v Delhih ali v Srinagarju tudi ne. Ne, Batham Sing! Sam te bom kaznoval!«

Indijec je ostal miren. Tedaj je pristopil Cartwigh in vprašal Billa:

»Kaj misliš storiti?«

»To boš takoj videl,« mu je odgovoril Bill. »Prosim, straži tatu z naperjenim revolverjem in misli na to, da je vseh čarovnij poln.«

Komisar Harper je stopil k vratom in pritisnil na zvonec. Čez nekaj trenutkov so se zaslišali po stopnicah koraki bosih nog, nato je nekdo potrkal na vrata. Bill jih je pri priči odprl in naročil došlemu slugi:

»Skliči kolikor hitro mogoče vse sluge, gonjače in natakarje in jih pripelji semkaj!«

Indijca, ki je dotlej negibno stal, je ob teh besedah oblil mrzel pot po čelu. Hotel je stopiti korak naprej, a že je bil Bill pri njem in mu nameril revolver na prsi.

»Ne ganite se, Batham Sing, sicer streljam!«

Cartwigh ni vedel, kaj namerava komisar narediti. A še preden ga je mogel vprašati, je že zaslišal na hodniku glasno govorjenje. Komisar je stopil k vratom, jih odprl in zaklical:

»Le vstopite!«

Natakarji, sluge in drugi hotelski nameščenci so plašno stopili v sobo. Indijec se je ob pogledu nanje stresel po vsem životu. Komisar je pokazal nanj, se nasmehnil in dejal:

»Poglejte, tu pred vami stoji gospod Batham Sing, brahman iz najvišje kaste in sveti mož iz rodu Pulna! Odslej lahko mirne duše stopite pred njegovo obličje. Mož je navaden slepar, tat in človek brez časti! Zaničevati ga morate!«

Batham Sing je zatulil ko ranjena žival. Oči so mu stopile iz jam. A Harper je nadaljeval: »In zdaj mi izgini izpred oči, podlež! Zdaj ko si za zmerom omadeževal svojo kasto, bodo parijі s prstom za teboj kazali!«

Hotelski uslužbenci, ki so bili iz nižjih kast, so presenečeno sledili temu prizoru. Nič več jih ni bilo strah. Sahib je pred njimi razkrinkal člana najvišje kaste. Kakor izobčenec je odtaval Sing skozi vrata. Harper se je zasmejal in zaklical za njim:

»Pozdravi svojega gospodarja in mu povej, da sem listine že poslal v Kalkutto. Knez bi moral to vedeti.«

Po teh besedah se je komisar obrnil k hotelskim slugam, jim vrgel celo pest denarja in rekel:

»Vzemite! Zdaj pa pojdite in povejte vsakomur, kako sem kaznoval brahmana!«

Sluge so pomenkovaje se med seboj odšli iz sobe. Ko sta Evropca ostala sama, se je Cartwigh obrnil k Billu in dejal: »Ne razumem te, prijatelj. Zakaj moža nisi dal prijeti?«

Harper se je nasmehnil: »Nobeno indijsko sodišče ne bi obsodilo brahmana iz najvišje kaste. Mož bi tako gotovo ostal nekaznovan, kakor gotovo je meni Bill ime. Tako sem se pa za zmerom rešil tega nevarnega vohuna. Osramotil sem ga pred pripadniki nižjih kast in mu tako prizadejal najhujše zlo. Zdaj je za zmerom izobčen!«

A Ned Cartwigh kljub temu ni odobraval komisarjevega dejanja: »Zdaj si si nakopal novega sovražnika!«

Bill je otresel pepel s cigare: »Dragi moj, pri mojem poklicu en sovražnik več ali manj ne igra nobene vloge. Ešvapurski knez si bo pošteno premislil, preden mi bo spet poslal na vrat enega izmed svojih vohunov. Ko bo izvedel, da sem listine, ki dokazujejo, da je upornik, že odposlaj v Kalkutto, bo izginil v Nepal. Tako sem svojo nalogo opravil, ne da bi zadeva dvignila preveč prahu, a glavni vodja upornikov jo je pošteno izkupil!«

Zdelo se je, da je imel komisar prav. Minilo je več mesecev in Batham Sing je s svojim gospodarjem odšel v Nepal. Bill je torej svojo nalogo sijajno rešil. Sicer je pa na to afero že davno pozabil, ker je imel zdaj druge skrbi in opravke. Že mesec dni je bila namreč pri njem na obisku njegova sestra Gladys. Vesel ji je razkazoval lepote Kalkutte. Kmalu je z zadovoljstvom opazil, da se med Gladys in Nedom Cartwighom pletejo nežne ljubezenske vezi. Ker je Neda spoštoval, je bil tega vesel. Zavedal se je, da bi Gladys z njim dobila moža, ki ga čaka še velika kariera.

Billu je torej šlo vse kakor po maslu. Čez štirinajst dni je mislil oditi na zasluženi dopust. Namenil se je s sestro odpotovati čez Ceylon in skozi Sueški kanal v Anglijo.

Danes je obhajal poslovilni večer. Bill si je zavezoval kravato in zadovolino žvižgal neko popevko. Zdajci je nekdo krepko potrkal na vrata. Vstopil je Ned. Ves bled v obraz je jel razburjeno pripovedovati:

»Gladys se smrtnobleda zvija v krčih. Po zdravnika sem že poslal.«

Harper je bil s tremi skoki pri vratih in je že hitel po hodniku proti sobi svoje ljubljene sestre. Njena sobarica mu je vsa v solzah poročala, da je njeno gospodarico popoldne nekoliko glava bolela, zato je poslala v lekarno po antipyrin. Vzela je dva praška in potem nekoliko legla. Sobarica je mislila, da spi, ko je pa zaslišala iz sobe stokanje je pohitela k njej. Gladys je glasno stokala in se zvijala v hudih krčih. Zdravnik, ki ga je poklical Ned, ni mogel ugotoviti nič točnega in zato odredil, da bolnico takoj prepeljejo v bolnišnico.

»Kdo je prinesel praške?« je vprašal Harper.

Sobarica je vedela samo to, da jih je prinesel neki neznani deček, ki se je ponudil, da gre v lekarno. Ko je Bill telefoniral v lekarno, so mu povedali, da to popoldne niso še prodali nobene škatlice antipyrina. Bill je pograbil škatlico s praški in jo hlastno odprl. V njej je ležalo pet belih tablet. Vzel je eno izmed njih v roko in si jo dodobra ogledal. »Antipyrin — nedvomno! A — stoj!« Billu se je glas tresel, ko je izpregovoril te besede.

Vzel je eno izmed tablet, jo vrgel v kozarec vode in napeto opazoval, kako se raztaplja. Zdajci je zaškripal z zobmi: »Pes, prekleti pes! Saj se mi je zdelo, da mora v tem tičati čarovnija!«

Hlastno je z malo pinceto vzel iz vode komaj vidno kroglico in jo varno položil na papir. Cartwigh ga je nerazumljivo gledal:

»Kaj delaš?« ga je začudeno vprašal.

»Odpelji se na kliniko in povej, naj Gladys takoj operirajo, sicer je dekle izgubljeno. Nekdo ji je v prašek za glavobol zmešal zvite dlake tigrovih brk. Šele v črevesju se ti zavoji dlak razvijejo in trde ščetine se zapičijo v črevo in ga raztrgajo. O tej čarovniji sem že slišal. Z njeno pomočjo so se navadno maharadže rešili neljubih žen. Vendar nikdar nisem čisto verjel vanjo.« Harper je stlačil škatlico s preostalim praškom v žep in dodal: »Če hočeš rešiti svojo Gladys, hiti kolikor te nesejo noge v bolnišnico. Če bodo tigrove dlake še našli v njenem želodcu, bo rešena, sicer pa...«

Billov obraz je po teh besedah dobil brutalen izraz: »To je Bathamovo maščevanje!« je vzkliknil. »Samo brahmani poznajo ta stari pripomoček. A kakor gotovo se pišem Bill Harper, tako gotovo bom moža poplačal za to, pa če bi moral v Tibet za njim!«

Na Cartwighovo zahtevo so Gladys takoj operirali in res našli v njenem želodcu nekaj tigrovih dlak. Evropski zdravniki so začudeno strmeli ob pogledu nanje in na njihov usodni učinek.

Gladys je tri mesece ležala v bolnišnici in le počasi se ji je zdravje obračalo na bolje. Tigrove dlake, ki so že zašle v črevesje, so povzročale hude čire in druge nevšečnosti in jo priklepale na posteljo.

Harperja ves čas ni bilo blizu in nihče ni vedel, kje se potika. Izginil je, kakor da bi se v zemljo vdrl. Šele en teden prej, preden sta mislila Ned in Gladys, ki se je bila medtem že pozdravila, odpotovati v Evropo, se je nenadno pojavil. Slišal je, da so ga bile same kosti in na roki je imel hudo rano, ki se je nevarno gnojila. A v njegovih očeh je spet gorel prejšnji ogenj.

»Batham Sing ne bo nikomur več škodoval!« je na kratko povedal. Več ni bilo mogoče spraviti iz njega. Ned je pozneje izvedel, da je Bill mesece in mesece potoval za brahmanom, dokler ga ni naposled našel in ga prisilil, da je pogoltnil preostale praške, namenjene njegovi sestri. Pri tem ga je brahman ranil v roko.

Še dolgo let potem je Sir William Harper v spomin na čas, ko je bil v Indiji komisar, hranil prazno škatlico z obledelim napisom: antipyrin.

Narodno socialistična Nemčija pošilja svoje bodoče častnike najprej v delovno službo, kjer se morajo seznaniti prav z vsem delom, ki ga opravlja navaden vojak. Z lopato in krampom v rokah se loti bodoči častnik raznih poljskih del, izsuševanja močvirja itd. Gornja slika nam kaže pripravnike, ki bodo leta 1945. postali častniki.

? UGANKE

Križanka

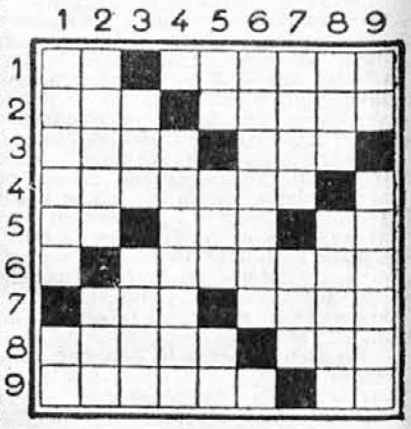

Vodoravno: 1. Kratica za utežno enoto; krajevni prislov. 2. Del obleke in sploh različnih predmetov; množica. 3. Del stene; števnik. 4. Reka v Kalabriji, pod katero je baje pokopan zahodnogotski kralj Alarik. 5. Nemški na; končnica mnogih samostalnikov srednjega spola; medmet. 6. Zver, doma v Afriki in Aziji. 7. Obalno gorovje v Maroku; kraj blizu Kranja. 8. Orožje ali cerkven predpis; žensko ime v domači obliki. 9. Strmina; drog in ost.

Navpično: 1. Izkoplje poslednje počivališče; dva ista soglasnika. 2. Pripadnik evropskega naroda; oranje ali zorana zemlja. 3. Srd, divjost; okence, odprtina. 4. Moderna iznajdba. 5. Arabski konj; osebni zaimek; nikalnica. 6. Šport razposajenih fantov. 7. Ovčja koža; medmet. 8. Žensko ime; živež. 9. Pritrdilnica, ki ni slovenske krvi, a je zelo domača; nadomešča očeta.

*

ČAROBEN KVADRAT

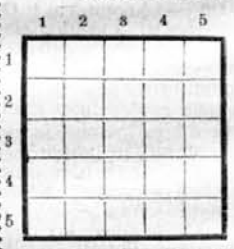

A	A	A	A	A
A	C	D	D	H
I	I	N	N	N
O	O	O	O	P
P	R	R	Z	Z

1. potepuh, 2. elektroda, 3. poguba, 4. država v USA, 5. pogled.

*

POSETNICA

TONI LAH

KASTEL

Kaj je gospod? To ni pravzaprav poklic, a vseeno dobro živi.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križaska: vodoravno: 1. križanka, r, 2. sleme, oblak, 3. la, elog, ajr, 4. Ada, Omar, ne, 5. Venedi, imam, 6. k, s, go, 7. skat, Abadon, 8. po, Erna, Adi, 9. eks, eine, et, 10. volla, adijo, 11. Škrlatica. — navpično: 1. slavospev, 2. klade, kokoš, 3. re, Anka, sik, 4. ime, Este, l, r, 5. želod, real, 6. omikani, 7. noga, Banat, 8. KB, Riga, Edi, 9. Ala, moda, le, 10. rajna, odeja, 11. kremenito.

Čaroben kvadrat: 1. bedak, 2. Rodan, 3. erbij, 4. sosed, 5. tiger; bober — tobak — brest.

Črka je konj: križanka — križarka.

Prezgodnji odpust: Služabnik bi moral dobiti $^{7}/_{12}$ letne plače in $^{7}/_{12}$ vrednosti plašča. Namesto $^{70}/_{12}$ zlatnikov je prejel samo dva. Razlika $^{46}/_{12}$ zlatnikov je šla na račun ostalega dela plašča ($^{5}/_{12}$). Vrednost plašča je bila torej $9^{1}/_{5}$ zlatnikov. ($^{5}/_{12}$ plašča je vredno $^{46}/_{12}$ zlatnikov.)

Menjave: ak, ar, ol, Ra, ro: aik, kal, kol, kor, lak, Lar, lok, Oka, rak, ral, rok; kalo, karo, klor, Kola, loka, Lora, okla, Okra, oral, ralo, roka, rola; Alkor, Karol, kolar, koral, lokar.

„MIHČEVE SANJE"

SAŠA DOBRILA

Dalje prihodnjič

Paradižnikove konzerve z vitamini

Kakor je znano, ima paradižnik izredno dosti vitamina C. Pri kuhanju se pa več ko polovico tega vitamina uniči, ker vitamin C ne prenese več ko 60° C. Paradižnikova konzerva torej nima niti polovico toliko vitaminske vrednosti kakor sveži paradižnik.

Znanstveniki in izdelovalci konzerv se trudijo, da bi izdelali kar najboljі popolne konzerve, ki bi bile po hranilni in vitaminski vrednosti enakovredne svežim hranilom. Zdaj so pričeli v Italiji po novem postopku pripravljati paradižnikove konzerve. Najprej odločijo luščino, izlisnejo peške, tako da ostane samo meso, podobno rdeči želatini. Zdaj kuhajo posebej meso, posebej pa lupino in peške. V mesu ni vitaminov, zato jih je pa v lupini in peškah več. Na koncu šele oboje zmešajo. Takšna konzerva je po okusu in vonju podobna starim konzervam, vendar ima to prednost, da vsebuje prav toliko vitaminov kakor sveži paradižnik.

V zlati kletki

* LJUBEZENSKI ROMAN DANAŠNJEGA DEKLETA *

»Tako vroče je tukaj,« je dejal. »Ali vas ne bi veselilo, da bi stopila nekoliko na vrt?«

Dafna je prikimala. Hkrati je pomislila, kako strahovito dolgočasen je ta človek celo zdaj, v tem trenutku, ko gre morda za najvažnejšo odločitev v njegovem življenju. Če nameravaš ljubljeno dekle prositi za roko, pojdi z njo na vrt.

Bil je čudovit večer. Nebo je bilo temnosinje in zvezde so bile bližje in nižje kakor sicer. Meseca kajpak ni bilo, in Howarda je to pošteno ujezilo. Zanašal se je na mesečino. Noč je bila polna tropskih zvokov in vonjav. Črički so cvrčali in slišati je bilo enolično valovanje morja.

»Ali ni nebeško tukaj?« je vprašala Dafna. »Niti pomisliti ne maram, da se bomo že jutri vrnili v Newyork.«

Howard je živčno zakašljal, očitno ni vedel, kako bi pričel.

»Kajpak bomo kmalu spet odrinili proti jugu,« je nadaljevala Dafna. »Zdaj je jahta popravljena, torej ni ovire, da ne bi šla, kamor se mi zazdi.«

Na dan z besedo, je pomislila. To je izvrstna odskočna deska.

»Ali nameravate že kmalu odriniti?« je vprašal Howard.

»Da. Nič me ne veže na Newyork. In razen tega tako zelo ljubim sonce!«

Morda sem se motila, je pomislila. Mogoče pa sploh noče. To je že druga priložnost, ki sem mu jo dala.

»Niti mislim ne na to, da boste odpotovali,« je vzkliknil Howard. »Sonce bo izginilo iz Newyorka, če vas ne bo več tam.«

»O, kako ljubek poklon,« je odvrnila Dafna in se na tihem zabavala ob Howardovi staromodnosti.

»In vendar,« je nadaljevala in rahlo vzdihnila, »le težko odhajam. Newyork se mi je priljubil. Zdi se mi, da je toliko ljubeznivejši od Londona.«

»Ker ni tako staro mesto kakor London,« je odvrnil Howard.

»Da, to je res.«

Howard se je zganil. Dafna je napeto pričakovala, kaj bo, toda nič se ni zgodilo.

»Kakšen božanski otok je to,« je vzdihnila Dafna. »Bila bi srečna, ko bi mogla vso zimo preživeti tukaj.«

»V začetku prihodnjega meseca se bom odpeljal na Florido,« je pripomnil Howard. »Vsako zimo preživim šest mesecev v Palm-Beachu.«

»Tam mora biti tudi zelo lepo. Jaz sama še nisem bila v Palm-Beachu, čeprav sem si zmerom želela tja. Moji prijatelji iz Anglije so mi toliko lepega pripovedovali o njem.«

»Hišo imam v Palm-Beachu,« je dejal Howard. »Zelo rad vam bi jo pokazal. Gotovo vam bi bila všeč.«

»Prav gotovo,« je navdušeno vzkliknila Dafna.

»Veste,« je povzel Howard, »prav nič rad nimam misli, da tako sami in brez varstva begate po svetu. Ne zdi se mi prav, da, mislim, da je celo nevarno. Prelepi ste in pre... pre...« iskal je primeren izraz, »...prešibki, da bi lahko dolgo bili sami.«

»Zmerom sem bila sama,« je žalostno vzdihnila Dafna. »Vojvoda je bil že star in dokler je živel, kajpak nisem imela nobene družbe. Tako sem se naučila, odpovedovati se zabavam. Zdaj sem se privadila na samoto, čeprav včasih...« Utihnila je in pomembno vzdihnila. Nato je z nedolžnim smehljajem pogledala Howarda naravnost v oči.

»Nikoli še nisem imela prijatelja, Mr. Howard. Vi ste prvi. Saj vam lahko rečem prijatelj, kaj ne? Tako dobro mi de, če lahko mislim na vas kot na prijatelja.«

Z odkritim deškim gibom mu je ponudila desnico. Howard jo je prijel in jo nežno ponesel k ustnicam. »Upam, da bom za vas zmerom prijatelj,« je tiho rekel. »Želim si samo, da bi najina zveza lepega dne postala še tesnejša in da bi nama pomenila še več kakor prijateljstvo.«

Dafna je komaj slišno presenečeno dihnila. Ko ga je pogledala, so bile njene oči kakor zvezdi.

»Mr. Howard!« je zašepetala.

Še zmerom je držal njeno roko v svoji, trdno, drobno roko, ki je lahno drhtela. Mehak, topel veter je privel od hiše zvoke igrajočega orkestra, in ves čas je šumelo morje svojo enolično melodijo. Nekje je cvrčal črček. Dafni ni bilo treba ničesar storiti — sladka noč je delala zanjo.

Nenadno se je zganila, kakor da bi mu hotela roko odtegniti, toda Howard jo je le še čvrsteje stisnil. Čutil je, da je ves krepak, možat, pravi varuh te ljubke, plahe male vojvodinje. Bila je ženska po njegovem srcu, skromno, čuteče bitje.

»Mogoče ni prav, da govorim tako kmalu po smrti vašega pokojnega soproga. Vendar ne morem drugače. Krotil sem se od prvega trenutka, ko sem vas zagledal, toda nocoj vam moram povedati. Ljubim vas, Dafna. Ali smem skrbeti za vas in vas varovati, vse dolgo življenje? Ali bi postali moja žena?«

Howard se je tisti trenutek sam sebi zazdel vsemogočen mož, ki ne zahteva od življenja nič drugega, ko da lahko živi ob tej zlatolasi ženi, ji vzame z ramen sleherno breme, jo varuje pred vsemi neprijetnostmi sveta in brezmejno osrečuje.

»O, Mr. Howard,« je zašepetala Dafna.

»Harry,« je krotko popravil.

»Harry,« je ponovila Dafna pobešenih oči.

Pridrževala je dih in zaman skušala zardeti. Ker se ji le ni posrečilo, je dvignila oči in ga pogledala.

»Komaj vem... kaj naj rečem,« je zmedeno odvrnila. »Tako nepričakovano je vse prišlo.«

»Ali upate, da boste lepega dne videli v meni še kaj več kakor samo prijatelja?« je zaskrbljeno vprašal Howard.

O, ko bi ga mogel zdajle Mark slišati, je pomislila. Moj Bog, kako bi se smejal.

Hkrati je odkrito pogledala Howarda in se mu očarljivo nasmehnila.

»Da,« je rekla. »Zdi se mi, da bom.«

Howard se je sklonil k njej in jo narahlo poljubil na čelo. Le ne prehitro, je pomislil. Morda bi jo preplašil. Saj še ničesar ne ve o moških. Starega grofa z ribjo krvjo je kar odštel.

»Zelo, zelo si me osrečila,« je rekel Dafni. »In jaz bom storil vse, da ti bom to srečo povrnil. Ali bi se kmalu poročila?«

»Oh,« je vzkliknila Dafna, »kdaj?«

Mr. Howard se je nasmehnil. O, ti sladki nepokvarjeni otrok! Da, poskrbel bo, da bo takšna ostala.

»Prav kmalu,« je odgovoril. »Ali ne bi že prihodnji mesec odpotovala na Florido kot mož in žena?«

»To bi bilo čudovito,« je resno odgovorila Dafna.

Howard je bil po tem razgovoru še bolj gospodovalen do Dafne, in kmalu so si jeli gostje prišepetavati, da sta se newyorški milijonar in lepa vojvodinja na skrivaj zaročila.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Kajpak je za to govorico izvedela tudi Mary. Pridrvela je v Dafnino kabino, prav ko se je Dafna preoblačila za kosilo.

»To je pa imenitna zadeva za naju,« je vsa žareča vzkliknila.

»Motite se,« je hladno odgovorila Dafna. »Ko se bom poročila, me ne boste mogli več izsiljevati, ker mu bom vse povedala.«

»Ali mu boste povedali šele, ko se boste poročili?«

Dafna je prikimala.

»In potem je med nama konec, kajne?«

»Tako je,« je odvrnila Dafna. »Si boste morali že koga drugega poiskati, da ga boste pestili.«

»Saj sem si ga že,« je zmagovito odvrnila Mary. Potegnila je izza bluze zmečkan papirček. »Pisemce Mrs. Townsendove Mr. Martinu. Našla sem ga včeraj v košu za papir.« Vtaknila si ga je nazaj v izrez. Nato se je prešerno razkošatila pred Dafno in pričela.

»Kaj pa, če bo izvedel prej, preden bosta poročena? Ali bo potlej še maral za vas? je strupeno vprašala. »Jaz vem za vso zadevo, razen tega imam vaš podpis na potrdilu za izplačitev tistih pet sto dolarjev. To bi bil lep dokaz, da ne lažem.«

»Torej — koliko zahtevate?« je kratko vprašala Dafna.

»Deset tisoč dolarjev v gotovini. In sicer teden dni pred poroko. Dotlej imate dovolj časa. Ko mi boste plačali, bova bot.«

»Pred poroko pač ne bom mogla dobiti toliko denarja. Počakajte do pozneje.«

»Da mu boste sami povedali, kajne? To pa ne gre, ljubica moja. Pustila sem vam dovolj časa. Saj si lahko denar izposodite na njegovo ime.«

Dafna je vzdihnila. Počasi ji je jela vsa zadeva rasti čez glavo.

»Poskusila bom,« je odgovorila.

»Da, to bi vam svetovala.«

Ko so bili drugi dan na poti, jih je zajel vihar. Mr. Howard je možato koračil po zibajočem se krovu, objemajoč Dafno okrog pasu.

»To je pravo vreme zame,« je vzkliknil. »Na Floridi me je nekoč zalotil vihar na odprtem morju pri ribarjenju...«

»Mislim, da bo bolje, če grem v kabino in malo ležem,« ga je prekinila Dafna.

Mr. Howard ji je večkrat šel na živce, posebno zdaj, ko mu je dala besedo in je jel uveljavljati svoje pravice bodočega soproga. Slabo vreme je bilo primerno opravičilo in izvrstna pretveza, da se bo vsaj za nekaj ur odtegnila njegovi preljubeznivi družbi.

»Ubogo dekletce,« je dejal Howard. »Peljal te bom v tvojo kabino in ti poslal ladijsko strežnico.«

»Hvala, ne potrebujem je,« je hitela zatrjevati Dafna. »Samo nekoliko spala bi rada — to je vse. Razen tega ima Mary dovolj dela z ubogo Mrs. van Bouldnovo.«

Dafna se je Maryne družbe še bolj bala kakor Howardove.

Ko sta prišla do njene kabine, ji je Howard poljubil roko, jo potrepljal po licu in pustil naposled samo.

Navaditi se moram, da bom čisto neosebno mislila nanj, si je prigovarjala. Navaditi se moram, da bom mislila nanj, kakor mislim na njegov denar. In predvsem se moram odvaditi, primerjati ga z Markom. Dober je do mene, velikodušen in pozoren. In najbrže bo vse boljši zakonski mož kakor Mark, ki bi me pač zmerom jezil. Morda res ni tako zabaven in duhovit kakor on, da, kmalu me bo jel strahovito dolgočasiti, toda zato bo zmerom dober z menoj in razen tega mi ne bo treba večno računati, kako vsak vinar obrnem. Vseeno je pa boljše, da ga kar najmanj vidim, dokler nisva še poročena.

Na tihem se je Dafna jela bati, da se bo vseeno premislila. Nekje na dnu srca ni bila sama s seboj prav nič zadovoljna. Še celo nič več ni bila tako lepa in sveža kakor nekdaj. Bilo je, kakor da bi njena lepota ugasnila tisti trenutek, ko se je bila odločila, da bo živela samo zaradi denarja in zaradi same sebe.

V njen obraz, ki je bil njega dni tako miren in lahno podsmehljiv, tako spokojen in prisrčen, se je zdaj naselila senčica nemira in dvoma. Večkrat je morala gubati čelo, kadar je napeto pazila, da se ne bi kaj zagovorila. Zmerom je morala biti na straži, nikoli več se ni mogla prav sprostiti in odpočiti. Celo v sanjah so jo preganjale furije strahu in jo budile iz sna.

Dafna je vzdihnila, zakopala glavo v blazino in skušala zaspati.

Nekaj ur pozneje — Dafna je še zmerom budna ležala na postelji in se skušala odkrižati neprijetnih misli — je opazila, da so stroji jeli drugače teči, Ropot je postajal vse in vse počasnejši... ladja je komaj še vozila... guganje je postajalo vse hujše in hujše... in naposled so stroji sploh utihnili. Nekaj se je moralo zgoditi.

Skočila je iz postelji, si ogrnila plašč čez domačo haljo in stekla na krov. Še zmerom je lilo kakor iz škafa in valovi so imeli bele grebene. Približno sto mestrov oddaljena od jahte je stala neka tuja ladja in s te ladje je proti ‚Mayflower-Castlu' veslal majhen čolnič.

Howard je stal na krovu in opazoval skozi daljnogled čolnič, ki se je boril z valovi.

»Kaj se je pa zgodilo?« je vprašala Dafna.

»Policijski čoln,« je odgovoril Howard. »Zdaj so stražo na tem delu obale zelo pomnožili. Prišli bodo na krov, da pregledajo, ali ne vozimo morda alkohol!« Že pri sami tej misli je bušil v gromek smeh.

»Kaj bodo pa storili? Ali bodo preiskali jahto? Kako zoprno! Če nas bodo dolgo zadrževali, bomo še dan pozneje prišli v Newyork.«

»Nič ne skrbi,« jo je miril Howard. »Bom že jaz govoril z njimi, če bodo prišli na krov. In če bodo mene videli, bodo vedeli, da je na tej jahti vse v redu.«

»Saj imamo vendar angleško zastavo,« se je razburjala Dafna. »Prav nobene pravice nimajo, da nas nadlegujejo.«

Howard se je zasmejal.

»O, to je že star trik prevejanih tihotapcev alkohola. Bogve, koliko sodov alkohola plove po morju pod britansko zastavo. Brez skrbi bodi, dekletce, ne bodo nas dolgo zadrževali. Takoj, ko bodo prišli na krov, bom govoril z njimi.«

Vsi gostje, ki se niso ustrašili vremena, so bili na krovu, ko so trije možje plezali po pletenih lestvah, ki so jim jih bili vrgli ob bok ladje. Miss Spencerjeva je bila vsa razburjena. Kakšno zanimivo doživetje, da jih imajo za tihotapce alkohola!

»Rada bi vedela, kaj bi storili z nami, če bi res imeli kaj alkohola v trebuhu ladje,« je vsa vzhičena vpraševala.

(Dalje prihodnjič)

HUMOR

Zlobnost

»Ali je res, da se Vida boji strahov?«

»Mislim, da ne. Sicer se gotovo ne bi venomer ogledovala v zrcalu.«

Dobra kuharica

Žena: »Ne ljubiš me več kakor prej. Včasih si mi zmerom dal večji obrok jedi, sam si pa manjšega pojedel, zdaj pa delaš ravno narobe.«

Mož: »Draga moja, to je samo dokaz, da zdaj bolje kuhaš.«

Vljudnost

Tujec: »Ali vas smem vprašati, kako daleč je do postaje?«

Domačin: »Seveda me lahko vprašate.«

Tujec: »No, kako daleč je do tja?«

Domačin: »Zelo žal mi je, a tega vam ne vem povedati.«

Pozna ga

»Kaj pa iščeš v spalnici?« vpraša gospa Kodrelova svojega moža, ki očitno nečesa ne more najti.

»Saj ne iščem ničesar,« se odreže Kodrc.

»Potem pa pojdi v sprejemnico. Steklenica s konjakom stoji v omari,« mu prijazno pojasni žena.

Okus

»Ali si zadovolna s svojo novo služkinjo?«

»Pa še kako. Mojemu možu je namreč strašno zoprna.«

Drugače je mislila

Mlada zaljubljenca se sprehajata po živalskem vrtu. Ona bi rada gledala medvede, a on ji ugovarja:

»Laz bi šel raji k opicam.«

»Oh, ti zmerom misliš samo nase!« vzdihne ona.

Začudenje

»Jaka, zakaj se boš pa poročil s sosedovo Anico?«

»Tako lepe oči ima.«

»In zato boš vzel celo dekle?«

Na sodišču

Sodnik priči: »Gospodična, koliko ste stari?«

Priča: »Dvaiset let in nekai mesecev.«

Sodnik: »Koliko mesecev?«

Priča: »Pet in dvaiset.«

Pri fotografu

»Ali bi lahko povečali tole sliko mojega sinka?«

»Seveda, gospa.«

»Ali bi s slike lahko izbrisali čepico, tako da bi bil deček razoglav?«

»Tudi to lahko naredimo. A povejte, kakšne lase ima vaš sinček?«

»Nikar ne zbijajte šal, saj boste to vendar videli, ko boste odstranili čepico.«

Za norca ga ima

»Gospod, ta vaza je stara več ko dva tisoč let.«

»Ali me mislite za norca imeti. Saj je letošnje leto šele 1943.«

Spomini

»No, striček, povej nam, kako je bilo kaj v Afriki? Ali je res tako hudo živeti v krajih, kjer so ljudožrci?«

»Pa še kako, dragi moji. Vsak dan si z eno nogo na jedilnem listu.«

Zna se izgovoriti

»Dovoli, da ti predstavim svojo ženo. Spoznal sem jo bil v kinu.«

»Da, da, že v šoli si se znal dobro izgovarjati.«

Skrivnost

»Zakaj si pa tako žalostna, draga ženica?« vpraša ljubeznivo novoporočeni mož svojo ženo.

»Ne morem ti povedati, dragi,« dé žalostno ona.

»Zakaj vendar ne, srček?« se začudi mož.

»Ker je predrago,« prizna ženica.

Školska

»Slišal sem, da se bo tvoja hči poročila. Koga bo pa vzela?«

»Pametnega, varčnega in pošlenega moža. Vsak večer pride k nam na obisk, ugasi luč in si posadi svojo zaročenko na kolena.«

»In to se ti zdi pametno in pošteno?«

»Seveda. Tako prihrani elektriko in uporablja samo en stol.«

Na sodišču

»Zakaj so te zaprli?«

»Zato, ker sem nosil obleko, ki jo je nekdo drugi odložil.«

»Beži, beži, za to te vendar niso zaprli.«

»Da, prav zato. Nosil sem namreč obleko, ki jo je na bregu pustil neki kopalec.«

Dijaška

Petošolec obišče svojega profesorja, ki leži v bolnišnici. Pred poslopjem ga čaka več sošolcev in vsi napeto pričakujejo, kako je s profesorjevim zdravjem.

»No, kako je?« navale vsi hkrati nanj, ko se vrne iz bolnišnice.

»Brezupno, prijatelji,« meni žalostno petošolec. »Pojutrišnjem pride že v šolo.«

Uboglijiva služkinja

»Ančka, preden odnesete krožnike z mize, vprašajte vsakega gosta posebej, ali še želi jesti,« poučuje gospodinja svojo služkinjo.

Ančka obljubi, da bo uboqala. Ko imajo prvič goste, stopi takoj, ko so pojedli juho, k enemu izmed gostov in ga vljudno vpraša: »Ali želite še juhe?«

»Da, prosim,« odgovor gost.

»Je ni več,« mu vljudno pojasni služkinja.

Bistra buča

»Kar žalostna sem, če pomislim, kako se človek stara,« toži Korenova Danica svoji prijateljici. »Pomisli, letos bom stara že devet in trideset let.«

»Saj si mi vendar že predlanskim rekla, da si toliko stara,« jo zlobno zavrne prijateljica.

»No, tedaj sem se ti pač zlagala.«

SVIDENJE

NAPISAL P. GLUCKSMAN

Steven Stephens je pravkar vstopil v razkošno vilo, ko je hišni zvonec sunkovito zazvonil. Steven se je nasmehnil. Prav dobro je vedel, kdo stoji zunaj in čaka nanj. Sanjav smehljaj je spet švignil čez njegov obraz, toda koj nato se je zresnil, se vzravnal in odprl vrata.

»Dober dan, Evelina,« je mirno pozdravil.

»Dober dan Steven,« je odgovorila Evelina. Ne da bi vprašala, je vstopila v razkošno sprejemnico. Nekoliko zasopla si je ogledovala dragocene slike po stenah, čudovite orientalske preproge in prelepo pohištvo.

»Zakaj si izpremenil svoje ime, Steven? Na vratih sem brala: Charles Clifford.«

»Izpremenil sem svoje življenje, zakaj torej ne bi izpremenil svojega imena?« je nekoliko pikro vprašal Steven.

Bleda je nadaljevala: »Minila so leta, Steven, dolga, trda leta samote. Nikar ne misli, da sem v stiski ali da sem prišla semkaj zato, da bi te prosila za posojilo. Nič drugega nisem hotela, kakor govoriti s teboj...«

Steven je molčal.

»Menda si nehal letati,« je naposled vprašala.

»Nepotrebno vprašanje. Sama veš, da sem bil tedaj ob oko, ob letalo, ob pilotsko diplomo, ob svojo bodočnost, ob vse hkrati...«

»Da, in nekaj dni nato, rane se ti niso še dobro zacelile, si me zapustil, mene, svoj roistni kraj in svojo domovino. Rekel si, da boš ostal v tujini samo nekaj dni... In zdaj je minilo pet dolgih let, in še se nisi vrnil domov, Steven!«

Kajpak se je vsega spominjal, tako natanko, kakor bi se bilo včeraj zgodilo. Ali naj bo njegova ljubljena, lepa Evelina vse življenje žena polslepega, pohabljenega letalca brez letala, brez poklica in brez bodočnosti? Njena družina je tako zmerom spletkarila proti njemu, proti poroki z njim in proti njegovemu poklicu. Torej bo njej in Evelini prav, če jo bo zapustil, če ji bo spet vrnil svet vseh možnosti...

»Ali ti gre dobro, Evelina?« je vprašal nekoliko mehkeje.

»Ne tako dobro kakor tebi, Steven,« je trpko odgovorila. »Če naj sodim po tej hiši, po tej sobi...«

»Naredil sem si pač nekaj denarja...« je v zadregi odgovoril.

»Zakaj si me zapustil?« je spet vprašala. »Samo to bi rada izvedela.«

Zdaj je bilo tu, to vprašanje, ki se ga je bil zmerom tako bal. Videl je, da so njene sinje oči uprte vanj in bral je v njih globoko, iskreno sočutje. O, kako je sovražil to sočutje! Prebledel je. »Ker te nisem več ljubil, ker sem te bil sit... Zdaj veš!«

Vsa barva je izginila z njenih lic. Omahnila je proti vratom.

»Steven, ko sem te bila danes zagledala, sem šla za teboj. Bila sem prepričana, da te bom pregovorila da se boš vrnil. Srce mi je obstalo, ko sem te zagledala. Videla sem, kako si šel, počasi, sključeno. Vendar sem mislila, da se samo pretvarjaš. Morda nočeš, da te bi spoznala iz vzroka, ki ga ne poznam.« Za čas je utihnila, potem pa mirneje nadaljevala: »Hotela sem ti samo povedati, da sem čakala nate. Čakala, upajoč, da me boš morda le potreboval in se vrnil k meni. Zdaj pa, ko sem videla tvoj novi dom, razumem, da ti ni do mene. In niti za trenutek ne maram ostati v hiši, kjer sem nezaželen gost. Zbogom Mr. Clifford!« je še zaklicala in vrata so se zaprla za njo.

Negibno je Steven obstal v sprejemnici. Tedaj je zazvonilo. Morda je ni prepozno, morda se je vrnila? Vse ji bo razložil, se ji izpovedal. Mogoče ga bo razumela? Spet ga je zvonec zbudil iz premišljevanja. Avtomatsko je odprl vrata in vljudno stopil vstran, ko je vstopil v sprejemnico debelušen gospod v krznenem plašču.

»Dober dan Mr. Clifford,« je pozdravil Steven.

»Upam, da mi boste drugič hitreje odprli vrata, Steven, nemarnih ljudi ne trpim okrog sebe...«

MAČEHA

PROBLEM, KI GA MORA VSAKA SAMA REŠITI

*

Poznopoletni dan se je nagibal k večeru. V vejah stare lipe je tiho šumel večerni veter. Oba lesena naslanjača sta stala prazna. Na pisanih blazinah so se poigravali poslednji sončni žarki. Medtem ko je moj mož pospremil Lizo na postajo, sem premišljevala, ali sem ji prav svetovala. Vedoč, da njen problem ni edini in da ga mora rešiti mnogo žensk v podobnem položaju, bom obnovila najin popoldanski razgovor.

Liza je bila več let v tujini in se je šele ob začetku vojne vrnila v domovino. Takoj je prijela za delo pri neki vojni gospodarski organizaciji. Tamkaj je spoznala nekega zdravnika, ki ji je postal čudovito doživetje, kakršnega dotlej ni poznala.

»Stvar pa je ta, da je dr. W. vdovec s tremi otroki. Odkar je za to izvedela moja družina, mi ne da miru z dobrimi nasveti. Vsi mi skušajo dokazati, da drvim v nesrečo, da je nevarno biti mačeha. To, da ni prava sreča zame. Celo to so mi dejali, ‚da mi vse to res ni potrebno'. Kaj pa ti praviš, ko si vendar sama mačeha?«

Veselila sem se, da je Liza tako odkrita. In prav tako sem bila vesela, da je prav mene za svet vprašala.

»Liza, prav imaš,« sem rekla, »le pojdi po svoji poti dalje. Ne daj se premotiti vsem mogočnim dvomom in nasvetom svoje okolice. Kajpak ni lahko biti mačeha. Imeti moraš čut za prilagoditev in takt. Še dobro se spominjam, da sem se zdela sama sebi v začetku kakor jadrnica, ki si mora utirati svojo pot med nevarnimi čermi.

Vedela sem, da je moj mož prosil otroka, naj mi ne rečeta ‚tetka', temveč mama. Desetletni Aleks me je takoj rad tako klical, Ninetta, tri leta starejša, pa ni mogla tega spraviti čez ustnice. Ni kazalo drugega, ko da sem ji sama pomagala, premagati problem, ki jo je težil.

Nekega večera, preden je zaspala, sem ji rekla: ‚Ljuba moja, prav dobro razumem, da bi mi rajši rekla tetka, kakor mati, toda zdaj smo ena družina, ki spada skupaj, zdaj imaš poleg očeta spet mater. Svoji pravi materi pa si rekla mamica in tako jo boš za zmerom ohranila v spominu.' Z nekaj dobrimi besedami sem premagala njen odpor in uredila zmedo v njenih mladih možganih.

Res, večkrat se je Ninetta spozabila in mi rekla ‚ti' ali nekajkrat celo ‚he', toda vse to se mi ni zdelo tragično. Z Ninetto sem imela sploh dosti več težav kakor z Aleksom. Zelo občutljiva narava je. Večkrat sem opazila, kako je ljubosumna na očeta. Morala sem biti še posebno previdna, da ji nisem dala povoda za ljubosumnost. Pogosto bi rajši šla sama z možem ven, pa sem vseeno vzela Ninetto s seboj, da se ni počutila zapostavljena.

Najhitreje in kar najbolj neopazno so me pa združile z otroki njihove domače naloge. Kako sta bila oba vesela, ko sta videla, da sem si znala vselej utrgati nekaj časa, da sem jima pomagala, posebno ko se je Ninetta pričela učiti tujih jezikov in so ji delali težave. Že marsikaj sem pozabila iz tistih dni, toda nikoli ne bom pozabila, kako sem bila vesela, ko sta mi otroka položila pod skodelico za kavo listič, na katerem je bilo napisano: ‚Vesela sva, da si tukaj.'

Kajpak marsikdaj doživiš hude preizkušnje, ki te spomnijo, da si mačeha. Marsikaj te zaboli. Pridejo sorodniki, ki ne znajo skriti presenečenja in zamolčati trpkih opazk. Vendar človek ne sme izgubiti poti pred seboj, ohraniti mora samozavest in gledati naprej. Glavno je, da izpolnjuješ svoje dolžnosti, materinske in gospodinjske, in da ustvariš v domu tisto vedro ozračje, kjer se mož in otroci dobro počutijo.«

(n)

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Za lepe jesenske dni so dokaj primerne oblekce naših gornjih modelov. Prva je športna temnorjava obleka, pošita z zelenimi pošivki. Torbica, rokavice in ovratna ruta so rjavordeče črtaste. Čez temno obleko oblečemo neke vrste jopico brez rokavov v nežno kockastih barvah. Jopica je ob straneh odprta in jo zapenjamo samo s pasom. Zadnja obleka je tudi športnega kroja, svetlorjave barve, krasita jo pa dva žepa. Krilo ima spredaj in zadaj gubo.

NAŠ NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Rožičeva torta

1/4 kile presejane rožičeve moke in 1/4 kile enotne moke zmešaj s pol litra mrzlega mleka ali mlečnega nadomestka. Dodaj 10 dek sladkorja in 1 zavitek pecilnega praška, in če hočeš tudi eno jajce. Vse skupaj zmešaj in pusti počivati. Med tem olupi jabolka in jih nastrgaj na rezance. Polovico testa zlij v namazan tortni model, potresi povrhu jabolka, cimet in sladkor. Potem zlij še drugo polovico testa in speci v neprevroči pečici.

T. H., Vrhnika

Pečeni paradižniki

Paradižnike obriši, prereži poskoma na polovico, odstrani peške, osoli, potresi s sesekljanim zelenim peteršiljem, strtim česnom in poprom. Paradižnike zloži drug poleg drugega v kozico, polij z oljem in peci v pečici 15 do 20 minut. Lahko jih pa pečeš pokrite tudi na štedilnikovi plošči.

Pečeni paradižniki so zelo okusni, serviraš jih same, s polento ali makaroni.

M. G., Ljubljana

Palačinke iz koruzne moke

Vžvrkljaj v loncu pol litra mlečnega nadomestka ali 1/4 litra mleka in 1/4 litra vode, 1 jajce ali jajčni nadomestek in pičle 3/4 litra koruzne moke. Testo mora biti tekoče, kakor za navadne palačinke. Peci palačinke na masti ali maslu, pa tudi na olju so zelo dobre. Še tople namaži s poljubno marmelado, zvij in daj na mizo. Tako pripravljene palačinke so še tople prav tako rahle in dobre, kakor če bi jih spekla iz pšenične moke.

M. O., Novo mesto

Rožičeva »čokolada«

Prav hitro in z majhnimi stroški pripraviš za palačinke, praženec in podobno dober nadomestek za mezgo.

Skodelici rožičeve moke dodaj dve žlici ali tudi manj sladkorja, vanilijev sladkor, žlico olja, žlico mleka v prahu in 7 žlic mrzle vode. Zmes dobro zmešaj, da postane gladka. Če je pregosta, ji po potrebi dodaj še nekoliko vode.

M. Z., Ljubljana

*

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na **Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 253.**

Dobri in slabi dnevi

Velikokrat se zgodi, da zjutraj, ko odpremo oči, že vemo, da nas čaka dober in zadovoljen dan. Ni potrebno, da sije sonce, lahko lije kakor iz čebra, ni potrebno, da praznujemo god ali rojstni dan, ali imamo v načrtu kakšno drugo praznovanje. Skratka, nekaj v naši notranjosti nam zaupljivo pove, da bomo imeli dober dan.

Na takšen dober dan nam gre delo kar samo od rok. Ne da bi se zavedali, naredimo med jutrnjo telovadbo nekaj vaj več. Dihanje pri odprtem oknu nam je prava zabava. Še mrzla prha nam je v zadovoljstvo in nas tudi nič ne jezi. Voda teče na nas prav tako kakor si želimo, po tleh ostane vse suho, prihranjeno nam je brisanje, kar nas vselej jezi. Ko se oblačimo, nam v naše veliko zadovoljstvo in veselje ne odleti prav noben gumb, še celo svilene nogavice se izkažejo. Ostanejo prožne in pentljice, ki tako rade zbežijo vzdolž cele nogavice, nam prizanesejo.

Če se na takšen dober dan pogledamo v zrcalo, celo v povečevalno zrcalo, opazimo, da se gube okoli oči niso prav nič poglobile, da, še celo so skoraj izginile. Pokažejo se le, če se nasmehnemo ali zasmejimo. Polt je čista, svetla, prožna in gladka, da je tisti dan ni treba bogve kako negovati.

Lasje se že po nekaj potegljajih s ščetko lepo svetlikajo in jih lahko hitro uredimo. Noben zatrgan noht nas ne spravi v slabo voljo. Zdi se nam, da gre na dober dan vse kakor po maslu!

Kadar zjutraj nerazpoloženi in nejevoljni vstanemo, takrat nam gre vse narobe. Kaj rado se zgodi, da upehani priteče mo na postajališče cestne železnice, tramvaj nam pa pred nosom odpelje. Na dober dan se nam to ne bo nikoli zgodilo. Še ljudje, ki jih srečamo, so po navadi samo tisti, ki jih imamo radi in ki se jih vselej razveselimo, kadar koli jih srečamo. Prav tako nam delo v službi ne dela preglavic. Na takšen dan si brez posebnega truda naredimo zlato rezervo za vse tiste slabe dni, ko ne moremo z delom nikamor naprej.

Ko se opoldne vrnemo domov, nas dišeče kosilo že čaka na mizi, ostane nam še toliko časa, da se posvetimo za četrt ure sami sebi in negi našega obraza in da lahko še peš gremo na delo. Vse se lepo zliva drugo v drugo, da smo ves dan veseli, srečni in zadovoljni. Tako smo razpoloženi, da se naše dobre volje nalezejo še naša okolica. Če nas pa kdo vpraša, zakaj smo dobre volje, prav za prav točno ne vemo. Zbudili smo se že dobre volje, svet gledamo v lepši luči, kakor je v resnici, in ljudje se nam zdijo veliko boljši, kakor v resnici so. Morda nam je narava darovala takšne dobre dni v poplačilo za vse tiste slabe, da ne bi bil vse življenje nezadovoljni in nesrečni.

V našem življenju je mnogo slabih dni. Začno se prav tako zjutraj, ko se zbudimo, kakor veseli in dobri dnevi. Navsezgodaj nas zbudi budilka, ki nas s svojim grdim brnenjem tako zelo zjezi, da jo potlačimo pod odejo ali blazino in nalašč naprej zaspimo. Ko se pa zbudimo, je že tako pozno, da na telovadbo niti misliti ne moremo več. Iz postelje sfrčimo naravnost v kopalnico, kjer imamo gotovo takšno smolo, da polijemo vse po tleh in moramo kljub temu, da se nam že tako zelo mudi, še brisati.

Prav tako nam pri oblačenju rado nagaja. Če se nam ne utrga kje kakšen gumb, nam petlja na nogavici tako hitro zbeži po vsej nogavici, da ne moremo narediti nič drugega, kakor da jih sezujemo in obujemo druge.

Zrcalo nam pokaže nejevoljen, skremžen obraz, lasje nikakor nočejo v red, ker jih le bežno počešemo z glavnikom, ker na ščetko še pomisliti ne smemo. Noht na palcu se nam zalomi, kava je tako vroča, da se opečemo in če na čudežen način pridrvimo do tramvajskega postajališča, nam tramvaj pred nosom odpelje. Tako in podobno se prično naši slabi dnevi in že dolgo si želimo, da bi našli za takšne dni res dober in učinkovit pripomoček.

Za začetek bi se morali sprijazniti z budilko, ki nam bi morala biti prava prijateljica. Vstajali bi morali točno, ko nas ura pokliče, premagati spanec in se prisiliti, da bi telovadili. Če izpolnimo ta dva osnovna pogoja za dober dan, poskusimo še s tretjim. Dopovedati si moramo, da se moramo na takšen dan še bolj negovati, da vsaj na zunaj skrijemo svojo slabo voljo in kisli obraz. Nega nam ne bo vzela preveč časa, nasprotno že ob pogledu v zrcalo, bomo sami s seboj zadovoljni, nasmehnili se bomo in dobra volja bo spet tu.

Lepa torbica z dolgimi ročaji; obesimo jo čez ramo. Zunaj je črna, znotraj pa lepo pisana. Ima več predalov za ročno delo in drugo drobnarijo. Lahko jo pa uporabimo tudi kot predpasnik, če naramnice odvežemo in jih priveže mo okoli pasu.

10 zapovedi za nego obraza

1. Vsak večer, preden ležete, si morate očistiti obraz. Čistoča je tudi za obraz v pravem pomenu življenjsko potrebna.

2. Dobro, hranljivo kremo s prsti narahlo vtrite v kožo, da dobi polt tudi od zunaj hranljive snovi. To že vse veste, vendar vselej sproti pozabite.

3. Zjutraj, ko vstanete, si umijete obraz. Umivate ga v topli ali mrzli vodi, z milom ali brez, kakor pač vaša polt zahteva. Ko je obraz čist, si ga natrite z dobro dnevno kremo. Med vtiranjem kreme, si obraz zmasirajte, posebno čelo, kjer se najraši delajo prve gubice.

4. Medtem ko polt vsrkava kremo, si oščetkajte lase. Preko las potegnite v vseh smereh vsaj petdesetkrat. Lasje se bodo lepo svetili, postali bodo mehki in lepo valoviti.

5. Ko oščetkate lase, z mehko krpo ali mehkim papirnatim prtičem zbrišite preostalo kremo z obraza.

6. Zdaj se lotite obrvi in trepalnic. Svetlolaske so te nege še vse bolj potrebne kakor temnolaske. Z mehko ščetkico si namažite primeren tuš na trepalnice. Ščetkati morate od spodaj navzgor, da ostanejo trepalnice lepo navzgor zavihane. Prav tako natanko namažite obrvi. Izbirati morate takšen tuš, ki ni škodljiv.

7. Rdečilo namažite na ustnice tako, da poudarite njihovo obliko. Z njim lahko popravite obliko ustnic, ker lahko potegnete črto višje ali nižje, kakor se vam zdi, da se vam bolje poda.

8. Če hočete, da vam bo puder ‚držal' vsaj nekaj ur, se ne smete samo narahlo napudrati, vendar ga morate v kožo takorekoč vtolči.

9. Kdaj pa kdaj si na obraz polagajte obkladke. Dobro je, če si takšno delo določite zmerom za isti dan v tednu. Za obkladke si pripravite kakšen dober domač rastlinski odcedek.

10. Za parjenje obraza potrebujete skledico ali umivalnik in debelo frotirko. Skuhajte kamilice ali lipovo cvetje, toda samo toliko, da vstajajo prve pare. Obraz pustite, da se pari v pari, medtem ko glavo dobro prekrijte s frotirko. Paziti morate, da vam pod frotirko ne uhaja mrzel zrak, da se predolgo ne parite in da v sobi, bolje prostoru, kjer se parite, ni prepiha ali mraza. Že samo šibak prepih more povzročiti neprijetno vnetje oči ali prehlad.

Tudi za namakanje perila

vzemite »EVO« pralni prašek, ker si s tem prihranite polovico dela.

Z »EVO« pralnim praškom oprano perilo je snežno belo in ima prijeten svež duh.

Pralni prašek »EVO« je sestavljen iz temeljito preizkušenih, perilu popolnoma neškodljivih sredstev.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 262

Sestavila dr. Kraemer in v. Holzhausen

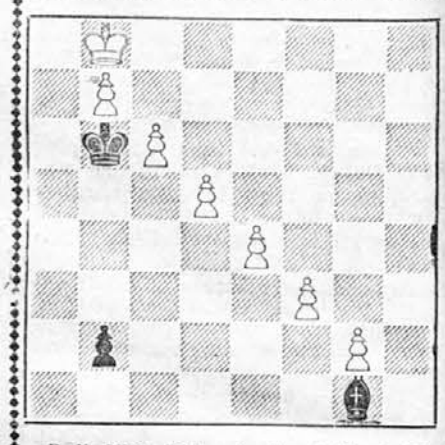

Beli: Kb8; Pb7, c6, d5, e4, f3, g2. (7)
Črni: Kb6; Lg1; Pb2.

Beli na potezi remizira.

267. Indijska obramba

J. Lokvenc — P. Keres
Praga, 16. aprila 1943.

1. d4, Sf6. 2. c4, e6. 3. Sc3, Lb4. 4. Dc2, 0—0. (Keres se ne sklada s splošnim mnenjem, po katerem bi bilo pravilno predvsem d5 ali Sc6 ali za silo c5; najnovejša izkustva mu dajejo prav. Poteza ima to prednost, da prožno čaka, kako se bo odločil beli.) **5. a3** (5. Lg5, h6. 6. Lh4, Sc6. 7. e3, Te8. 8. f4 zelo prihaja v poštev; igrano velja za najenergičnejše) **L×c3+. 6. D×c3, b6.** (To je vsekako bolje kakor d6. 7. g3! De7. 8. Lg2, e5. 9. d5, a5. 10. b4 s prednostjo.) **7. Lg5** (To je kmalu črnemu v dobro, pa naj bi zato raši razvijal kraljevsko krilo, lovca pa verjetno najbolje na b2.)

Lb7. 8. Sf3, d6. 9. e3, Sbd7. 10. Le2, Te8. 11. Dc2 (Na 11. 0—0 preide črni s Se4 takoj v prednost) ec. **12. d5** (skoraj izsiljeno) h6. 13. Lh4, a5. 14. **b3, Sf8.** (Konj ne gre na c5, ker bi beli pozneje z b4 prepodil, marveč se pripravlja za rošadni napad.) **15. h3** (?) (Kmalu se izkaže kot neprijetna slabitev, toda beli si je hotel obdržati lovski par) c6! (Rahlja belo središče, v spoznanju, da se beli ne bo mogel lahko znesti nad šibkim kmetom d6. Igra brez nujnega ustvarjanja slabosti je sploh nemogoča; gre pa za pravilno ocenjevanje in tehtanje različnih slabosti, lastnih in nasprotnikovih.)

16. dc6 (Senčne strani razodeva tudi: 16. e4, cd5. 17. ed5, Sg6. 18. Lg5, Tc8 z grožnjama, da bodisi vzame na d5 ali ob priliki nadalje ruši z b5.) **L×c6. 17. 0—0, Sg6. 18. Lg3, Se4. 19. Lh2, f5. 20. Tad1, Te6. 21. Se1** (Črni je pretil nadalje pritiskati z Df6 in Sg5) **Dg5** (Df6. 22. f3, Sg5. 23. f4 privede do istega.) **22. f4, Df6. 23. fe5, de5. 24. c5** (Igra se vse bolj zapleta) b5. 25. a4 (Beli še vedno lovi kvaliteto z Lc4) **Tb8. 26. Sf3, Sg5. 27. Sd4** (Na to je črni prežal in to še tem bolj, ker se je beli vse bolj poigral v časovno stisko) **ed4!! 28. L×b8, S×h3+! 29. Kh1** (?)

[Na Kh2 ne bi bilo Keresu tako lahko zmagati, n. pr. T×e3. 30. T×f5, T×e2? 31. T×f6, T×c2. 32. T×c6; toda Dh4! 31. g3, Dd8! (De4. 32. D×e4, L×e4. 33. Lg4!) 32. Ld6, Le4. 33. Ld3, T×d3. 34. T×d3, L×f5. 35. ab5 (Dd2, Sg5. 36. ab5, Dd7 — b5 ali takoj ba4. 36. T×d4, Sg5 dobi) Sg5 (Dg5. 36. Dc4+ in T×d4) 36. b6 (36. Dc4+, Kh7. 37. T×d4, Sf3+. 38. Kg2, S×d4. 39. D×d4, Dc8. 40. Dc4, Dc1 in Le4 odloči — 37. D×d4, Dc8! 38. Te3, D×b5 tudi dobi) Dc8. 37. Dc4+, Kh7. 38. T×d4 — 38. D×d4, Le4 — Sf3+. 39. Kg2 (39. Kh1, Le4). Dc6. 40. Kf2 (Td5, Le6). S×d4 in zmaga. Možno je še 32. Tf3 (namesto Ld6), L×f3. 33. L×f3, T×f3. 34. D×g6, zato raši 32. ... T×f3. 33. L×f3, L×f3 itd. Dovolj, saj bi lahko napisali celo knjigo. Kdor ima veselje, naj dalje razpreda. Keres bi gotovo pravo našel.]

29. ... Sh4. 30. ab5 [30. Lf3. S×f3. 31. gf3, de3 itd.; 30. ed4, Dg5!. 30. Lh5 (30. Tg1, L×g2+. 31. Kh2, f4!). S×f3. 31. gf3 (grozilo je Sf2+ in Dh5+ z matom) Dh5! in zmaga je zagotovljena; v podrobnosti se ne moremo spuščati] **L×g2+. 31. Kh2, T×e3. 32. Td3, L×f1. 33. T×e3, de3. 34. L×f1(?)** [Čas je vražji priganjač! Z 34. Dc4+ bi si še precej podaljšal življenje, ker bi dama nadzirala četrto vrsto; rešiti bi pa partije ne utegnil več: Kh7. 35. L×f1, Sf2!, beli krali je v stalni nevarnosti in črni kmetje tako močni, da bi beli ne utegnil več pognati svojih damskih kmetov, n. pr. 36. c6 (ali Lh3), Sf3+. 37. Kg2, Se4! ali 36. Lg3, Se4!. 37. De2, Dg5. 38. Lb8, f4 ali 36. Df4, Sg4+. 37. Kh3, Sg6. 38. Df3, Sf2+. 39. Kh2, Dh4+. 40. Lh3, f4, ozir. 37. Kg1, Da1 z e2 dobi; ali 36. Lg2, S×g2. 37. K×g2, Se4! 38. De2, Dh4 ali 36. Le2, Dg5. 37. Dd5, Se4 ali 38. De2 ozir. 38. Dd5, f4 z ev. Sg6 ter odločitvijo in podobno.] **34. ... Sf3+. 35. Kg3, Dg5+, in takoj mat.**

Izvrstna Keresova partija tako v strateškem, kakor v kombinacijskem in taktičnem pogledu. Glede na pravilnost je bila vredna natančnejše preiskave, ki jo je dobro prenesla.

Opazimo lahko precejšnjo sorodnost med Aljehinom in Keresovim slogom.

Herausgeber: K. Bratuša, Journalist; verantwortlicher Redakteur: H. Kern, Journalist; Druckerei: Merkur, A. G. in Ljubljana; für die Druckerei verantwortlich: O. Mihalek — alle in Ljubljana. — Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja H. Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani. — Editore: K. Bratuša, giornalista; redattore responsabile: H. Kern, giornalista; tipografia: Merkur s. a., Ljubljana; responsabile per la tipografia: O. Mihalek — tutti in Ljubljana.